

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Освітня програма	9797 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	9797
Назва ОП	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Вострякова Валентина Юріївна, Михайлова Кристина Валеріївна, Іванова Наталія Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	11.03.2024 р. – 13.03.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/vidomosti-076b-p.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/03/programma-076b.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Ідеєю розробки ОП є формування у випускників компетентностей фахівців-підприємців, орієнтованих та створення системи інноваційного підприємництва відповідно до сучасних тенденцій розвитку вітчизняного й міжнародного ринку праці, соціального підприємництва та соціально активного бізнесу для досягнення цілей сталого розвитку суспільства. Фокусування ОП на сучасних світових трендах економічного розвитку, тенденціях і запитах регіонального ринку та потребах повоєнного відновлення економіки країни надає їй додаткових конкурентних переваг. Відстежується регулярне удосконалення та актуалізація змістовного наповнення ОП з дотриманням всіх нормативно регламентованих процедур, введення ОК, які були рекомендовані всіма групами стейкхолдерів, оптимальне наближення змісту та структури ОП до їх потреб. ЕГ хоче відмітити надзвичайну оперативність проектної групи та Гаранта щодо реагування на запити ринку, особливості поточного стану і виклики освітнього середовища та потреби стейкхолдерів. Роботодавці засвідчили готовність адаптації та навчання здобувачів під час проходження практики з метою їх подальшого працевлаштування. Форми і методи навчання та викладання сприяють досягненню визначених в ОП цілей та ПРН, відповідають заявленому фокусу ОП та вимогам до формування фахівців за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Освітній процес відповідає вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Навчальний процес забезпечують НПП відповідної освіти і високої кваліфікації, які мають досвід науково-дослідної та практичної діяльності. В ХНЕУ ім. С.Кузнеця в умовах воєнного стану забезпечується високий рівень адаптації навчального процесу до теперішніх викликів. Ефективно працює психологічна служба. Відсутні ознаки дискримінації за будь-якою ознакою, натомість створено всі матеріально-технічні, інформаційні та соціально-етичні умови для навчання та отримання здобувачами відповідної кваліфікації. В процесах внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти беруть участь усі учасники освітнього процесу. В Університеті функціонує внутрішня система забезпечення якості освітнього процесу, сформована культура якості, яка сприяє розвитку особистості здобувача вищої освіти та набуттю ним компетенцій, котрих вимагає ринок праці. За сукупністю наведених фактів, ОП та освітня діяльність за нею відповідають усім критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, а надані ЕГ рекомендації не знижують позитивну оцінку всіх аспектів процесу реалізації ОП, оскільки більшість з них можуть бути виконані до початку наступного навчального року.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. В ЗВО системно організована робота щодо збору, опрацювання та оцінювання доцільності реалізації пропозицій всіх груп стейкхолдерів, яка побудована на принципах регулярності, комплексності, доступності, прозорості, релевантності, оперативності, наявності зворотного зв'язку. Урахування потреб та інтересів основних груп стейкхолдерів ОП забезпечується їх активною участю вже на стадії проектування через залучення до проектної групи представників НПП, роботодавців та студентства. 2. Забезпечення репрезентативності інтересів роботодавців через залучення представників різних галузей і секторів економіки, підприємств різного типу та масштабу, а також шляхом реалізації різноманітних форм співпраці: публічних заходів, регулярних опитувань, формування ними пакету пропозицій щодо удосконалення ОП, участі у навчальному процесі, працевлаштуванні. 3. Актуалізація ОП членами проектної групи забезпечується особистими комунікаціями з колегами академічного середовища в Україні та за її межами, а також на основі власного практичного досвіду у сфері підприємницької діяльності та експертизи. 4. Унікальність ОП є фактором її конкурентоздатності на ринку освітніх послуг і проявляється у поєднанні теоретичного та практичного підходів підготовки висококваліфікованих фахівців з урахуванням сучасних тенденцій у сфері підприємницької діяльності; відповідність регіональним потребам в аспекті повоєнного відновлення економіки. 5. Позитивна практика широкого висвітлення чітких та зрозумілих Правил прийому на навчання у ХНЕУ ім. С.Кузнеця на різних Інтернет-платформах (телеграм-каналі, Facebook, Instagram та каналі YouTube), не обмежуючись нормативною вимогою ресурсу офіційного сайту. 6. Сильною стороною є вмотивованість здобувачів та їх активна участь у програмах академічної мобільності, також наявність позитивної практики використання отриманого ними під час перебування у закордонних ЗВО досвіду для внесення пропозицій по оновленню ОП. 7. Широкий перелік ОК, за якими відбувається перерахування результатів неформальної освіти, та доступних для цього платформ, що надає здобувачам додаткові можливості для саморозвитку та самоосвіти. 8. Активне залучення здобувачів до студентської науки, які з другого року навчання беруть участь в роботі наукового гуртка ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ НУВ, де набувають перші навички науково-дослідної роботи й їх застосування в освітньому процесі. Також гурток дає можливість для виявлення та залучення талановитих та охочих здобувачів до подальшої наукової діяльності. 9. Високий професійний рівень НПП (23 викладача з 24 мають наукові ступені доктора або кандидата наук, які мають відповідну професійну кваліфікацію (профільну освіту та науковий ступінь, вчене звання і рівень наукової активності НПП зі спеціальності). Університет проводить постійну, систематичну роботу в сфері підвищення кваліфікації викладачів, стимулювання вдосконалення їх викладацької майстерності.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Вивчення НП заочної форми навчання виявило невідповідність, а саме відсутність в Розділі III "Практика" Науково-дослідної практики (при її наявності у Розділі V. "План навчального процесу"), а також тривалість Виробничої та Переддипломної практики у 4 тижні кожна не відповідає обсягу кредитів ЄКТС відповідних ОК29 і ОК38 в ОП-2023. ЕГ припускає ймовірність технічної помилки, яку необхідно усунути до початку 2024-2025 н.р. 2.

ЕГ за результатами аналізу ОП та ознайомлення з РПНД ОК6 «Вища математика» та ОК11 «Теорія ймовірностей та математична статистика», які наразі відносяться до циклу професійної підготовки, вважаючи автономію ЗВО, рекомендує віднести їх до циклу дисциплін загальної підготовки, зважаючи на відсутність в них тематики, яка відноситься до предметної області спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». 3. Вивчення структурно-логічної схеми в ОП та РПНД ОК37 «Науково-дослідна практика» дає підставу ЕГ вважати, що передбаченого терміну проходження недостатньо для отримання запланованого результату. Вважаючи автономію ЗВО та враховуючи значимість наукової діяльності здобувачів, ЕГ рекомендує переглянути форму реалізації ОК37 та її місце у структурно-логічній схемі ОП і пропонує перенести на 3-4 семестри (як період початку наукової діяльності студента). Також розглянути щодо ОК37 доцільність формату навчальної дисципліни, що дасть можливість здобувачам протягом семестру її вивчення підготувати та опублікувати наукову працю. 4. За результатами опитування задоволеність здобувачів ОП рівнем навчального навантаження становить 64,3%, ЕГ рекомендує гарантувати провести поглиблене вивчення цього питання, на основі чого прийняти подальші рішення у напрямку удосконалення ОП, підтримки здобувачів або зміни підходів в організації навчального процесу. 5. При наявності розміщеного на сайті кафедри широкого переліку ресурсів для проходження неформальної освіти та чітко визначених умов перезарахування результатів, в РПНД виявлена відсутність цієї інформації. Тому з урахуванням п.1.7 «Положення про РПНД» при затвердженні РПНД на 2024-2025 н.р. рекомендується цю інформацію додати у відповідні дисципліни. ЕГ рекомендує мотивувати студентів протягом кожного навчального семестру проходити курс неформального навчання в одній із запропонованих ОК, що сприятиме розвитку їх самоорганізованості та цифрової грамотності. 6. В методичних рекомендаціях до написання курсових робіт, звітів з усіх видів практики, які передбачені ОП, відсутні вимоги щодо необхідності дотримання академічної доброчесності, зокрема щодо обов'язкового дотримання встановленого рівня унікальності тексту. Рекомендовано в методичних рекомендаціях до написання курсових робіт, звітів з виробничої, науково-дослідної та переддипломної практики внести відповідні вимоги. 7. Електронні варіанти дипломних робіт здобувачів ОП за 2021-2023 рр відсутні в репозитарії. Необхідно до 30.06.2024р внести електронні варіанти дипломних робіт в університетську базу даних (репозитарій).

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета, фокус та особливості ОП (<http://surl.li/rtugq>) сформовані у повній відповідності до місії, візії та стратегічним цілям ХНЕУ ім. С.Кузнеця, визначеними у Стратегії розвитку до 2027 р. (<http://surl.li/fztzr>). Можна виділити наступні ключові положення зазначених документів, які є повністю корельовані. По-перше, фокусування на інноваціях: мета ОП реалізується через формування системи інноваційного підприємництва та підготовки студентів до вирішення складних проблем у підприємницькому середовищі, що відповідає стратегічній спрямованості ЗВО на формування компетентних професіоналів для наукової та інноваційної роботи. По-друге, метою ОП заявлено надання компетенцій по проведенню експертиз, досліджень та консультацій з метою комерціалізації інновацій у контексті стратегічної підтримки ХНЕУ ім. С.Кузнеця розвитку наукових досліджень. Третім спільним стратегічним спрямуванням є розвиток особистості, компетентного професіонала, в тому числі на основі залучення передових інформаційних технологій для забезпечення якісного навчання. Також на зустрічі ректор ХНЕУ ім. С.Кузнеця зазначив, що при підготовці майбутніх фахівців акцент здійснюється на формуванні емоційного інтелекту, як важливої складової кар'єрного зростання. Метою ОП є підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що реалізується у контексті заявленої широкої інтеграції Університету зі світовим та європейським науково-освітнім простором (інтернаціоналізації). Як було зазначено на зустрічі Гарантом, реалізація ОП зосереджена на створенні системи інноваційного підприємництва, відповідно до сучасних тенденцій у розвитку вітчизняного та міжнародного ринку праці, а також у контексті соціального підприємництва та активного участі у соціально-економічному бізнесі, з метою досягнення цілей сталого розвитку суспільства. Унікальність даної ОП проявляється у поєднанні теоретичного та практичного підходів, при цьому враховуються сучасні тенденції у сфері підприємницької діяльності, зокрема щодо соціально відповідального підприємництва з метою досягнення цілей сталого розвитку суспільства. ЕГ дійшла висновку, що мета, фокус та особливості ОП відповідають місії, візії та стратегічним цілям ЗВО. Зокрема, реалізація освітнього процесу на цій ОП здійснюється з дотриманням наступних принципів, які відповідають 8 стратегічним цілям Університету: залучення абітурієнтів з високим рівнем базової підготовки, формування висококваліфікованого науково-педагогічного складу групи забезпечення, імплементація культури академічної доброчесності, забезпечення якості процесів розробки та впровадження ОП з урахуванням міжнародних стандартів, активної наукової діяльності НПП та здобувачів, інтернаціоналізації освіти, сприяння формуванню патріотичної, всебічно розвиненої та компетентної особистості, створення всіх умов забезпечення якісного навчально-виховного процесу.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП впроваджена у 2018 р., починаючи з 2021 року щорічно відбувалось її громадське обговорення та удосконалення (<http://surl.li/rqpii>). ЕГ з'ясувала, що збір пропозицій проектною групою здійснюється систематично і різними способами. На зустрічах з роботодавцями (<http://surl.li/rtuhd>) обговорюється удосконалення ОП. На сайті ЗВО розміщена гуглформа для збору пропозицій та продубльована на сайті кафедри підприємництва і торгівлі (<http://surl.li/aetab>). Як зазначили на зустрічі здобувачі, при проведенні регулярних опитувань в анкеті є поле для внесення пропозицій. На засіданнях кафедри підприємництва і торгівлі розглядаються пропозиції НПП та інших стейкхолдерів, реагування проектною групою на які оприлюднено на сайті ЗВО. На зустрічі роботодавці зазначили, що їх рекомендації було враховано при формуванні фокусу ОП, ПРН та СК, ОК. Панаєтов Г. (керівник ХРФПП) повідомив, що його пропозицією було фокусування ОП на формуванні системи інноваційного соціально відповідального підприємництва. На основі пропозицій Соколюка Д. (ТОВ «СК Альянс 2006») та Заїкіна А. (ГО «Платформа інноваційного партнерства») було прийнято рішення акцентувати унікальність ОП на інноваційному та соціальному підприємстві для досягнення цілей сталого розвитку. За пропозицією директора ТОВ «ССМ Завод» Тимошенка Ю. була введена ОК19 «Основи електронної торгівлі». Зустрічі з фокус-групами та вивчення матеріалів, які знаходяться у відкритому доступі, дозволило ЕГ зробити висновок щодо забезпечення репрезентативності інтересів роботодавців широким охопленням представниками різних галузей і секторів економіки, підприємств різного типу та масштабу та шляхом реалізації різноманітних форм співпраці: публічних заходів, опитувань, участі у навчальному процесі, працевлаштуванні. Враховані інтереси та рекомендації здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/rtuhh>). На основі пропозиції про важливість розвитку критичного мислення для бакалаврів Здебської В. введено ОК 30 «Критичне мислення та аналітичне забезпечення підприємницької діяльності». Пропозиція випускника ОП Тищенко Р. щодо висвітлення особливостей використання штучного інтелекту в професійній діяльності була врахована при формуванні загальноуніверситетського пулу вибіркових курсів. Випускник Наріжний К. відзначив важливість знань про соціально-трудові відносини, в результаті була введена ОК18 «Соціальна відповідальність бізнесу та трудові відносини». ОК «Соціальне підприємництво» введена як результат вивчення досвіду зарубіжних колег під час стажування Заславської К. та Салун М. На основі власного практичного досвіду, як оцінювачів, Литвиненко А. та Тимошенко К. була запропонована ОК «Оцінка ефективності бізнесу». Стейкхолдери ОП при формуванні цілей та РН демонструють активну позицію, а їх рекомендації розглядаються проектною групою, завдяки чому ОП регулярно оновлюється. За результатами опитування (<http://surl.li/rqpvt>) здобувачі оцінили задоволеність від переліку, послідовності і змісту навчальних дисциплін в ОП на 92,6%.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

При зустрічі з керівництвом ХНЕУ ім. С.Кузнеця, гарантом ОП та проектною групою було зазначено, що рішення про відкриття та подальше удосконалення ОП було прийнято на основі аналізу регіонального ринку праці. Інноваційний розвиток сучасного підприємництва, формування фахівців, здатних орієнтуватись у мінливих умовах бізнес-оточення, при створенні ОП первинно було головною ідеєю. На сьогодні суттєво змінились умови професійної діяльності випускників. Повоєнне відновлення економіки та розвиток бізнесу потребує наявності на ринку праці кваліфікованих фахівців. Це підкреслює важливість та актуальність даної ОП, в першу чергу, для Харківського регіону. Сучасним трендом у всіх сферах стає сталий розвиток та дотримання його принципів. Практикоорієнтоване навчання у контексті сталого розвитку підприємницьких структур стало другим вектором розвитку ОП. На основі якого та після консультацій зі стейкхолдерами було прийнято рішення фокусування ОП на поєднанні теорії і практики сучасного соціального підприємництва для досягнень цілей сталого розвитку і додані СК11 та РН21. Учасники проектною групою на зустрічі відмітили, що при визначенні мети та очікуваних РН за цією ОП враховувався регіональний контекст. Був проаналізований кредитний рейтинг м. Харкова за звітом Міжнародного рейтингового агентства «Moody's Investors Service», у якому підтверджено значний потенціал регіону для розвитку підприємницької діяльності в різних галузях. Врахування іноземної практики формування ОП та окремих її компонентів здійснюється завдяки регулярному стажуванню членів проектною групою ОП в іноземних навчальних закладах та академічній мобільності здобувачів. Формування ПРН ґрунтувалося на досвіді закладів: університет ISMA (Латвія), університет IP Beja (Португалія), RheinMain University of Applied Sciences (Німеччина), в тому числі за участі учасників програми Еразмус+, що свідчить про інтернаціоналізацію освітньої діяльності та перспективну конкурентоспроможність ОП на європейському освітньому ринку. ЕГ підтверджено, що при розробці та подальшому удосконаленні ОП було вивчено та використано досвід ряду вітчизняних та закордонних практик реалізації аналогічних ОП в частині формування переліку обов'язкових та вибіркових компонентів, а також їх змістовного наповнення. Для визначення цілей та РН проведено аналіз досвіду НУ «Одеська політехніка», Київський національний університет ім. Т.Шевченка, Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, НУ «Львівська політехніка», ЛНУ ім. Івана Франка, Чернівецький національний університет ім.Ю.Федьковича, Західноукраїнський національний університет. Цілі та РН узгоджувалися на рівні ОК15, ОК17, ОК32. Зазначене вище та аналіз ОП дає підставу визнавати ОП як таку, що розроблена з урахуванням сучасних вітчизняних та закордонних тенденцій, відповідає регіональним тенденціям та ринку праці, є конкурентоспроможною, а проектна група та гарант регулярно оновлюють та удосконалюють ОП у відповідності до умов ринку і потреб стейкхолдерів.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП відповідає вимогам Стандарту вищої освіти для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на першому (бакалаврському) рівні, який був затверджений 13 листопада 2018 року, включаючи всі визначені стандартом 12 загальних і 10 спеціальних (фахових) компетентностей. Програмні результати навчання структуровані та сформовані відповідно до Національної рамки кваліфікацій та вказаного вище Стандарту вищої освіти. Форма атестації студентів на рівні бакалавра також відповідає вимогам стандарту, передбачаючи публічний захист дипломної роботи. ЕГ встановила, що ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» дозволяє досягти визначених цілей стандарту, отримати інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, а також здобути результати навчання за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Крім того, вона відповідає 6 рівню Національної рамки кваліфікацій та першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

В ЗВО системно організована робота щодо збору, опрацювання та оцінювання доцільності реалізації пропозицій всіх груп стейкхолдерів, яка побудована на принципах регулярності, комплексності, доступності, прозорості, релевантності, оперативності, наявності зворотного зв'язку. Урахування потреб та інтересів основних груп стейкхолдерів ОП забезпечується їх активною участю вже на стадії проектування через залучення до проектної групи представників НПП, роботодавців та студентства. Зустрічі з фокус-групами та вивчення матеріалів, які знаходяться у відкритому доступі, дозволило ЕГ зробити висновок щодо забезпечення репрезентативності інтересів роботодавців широким охопленням представників різних галузей і секторів економіки, підприємств різного типу та масштабу та шляхом реалізації різних форм співпраці: публічних заходів, регулярних опитувань, формування пакету пропозицій щодо удосконалення ОП, участі у навчальному процесі, працевлаштуванні. Актуалізація ОП членами робочої групи забезпечується особистими комунікаціями з колегами академічного середовища в Україні та за її межами, а також на основі власного практичного досвіду у сфері підприємницької діяльності та експертизи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони та недоліки за цим критерієм ЕГ виявлено не було, проте ЕГ констатує відсутність взірцевих та інноваційних практик.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» відповідають місії та стратегії ХНЕУ ім.С.Кузнеця і корелюють з ними. Унікальність ОП, що надає їй додаткових конкурентних переваг у вітчизняному освітньому просторі, проявляється у поєднанні теоретичного та практичного підходів, при цьому враховуються сучасні тенденції у сфері підприємницької діяльності, зокрема щодо соціально відповідального підприємництва з метою досягнення цілей сталого розвитку суспільства; урахування регіональних потреб підприємницького сектору в аспекті повоєнного відновлення економіки. Наявність кваліфікованої робочої групи на стадії проектування, а також регулярність роботи щодо удосконалення та актуалізації ОП, сильною стороною слід відмітити введення у проектну групу здобувача вищої освіти та представника роботодавців. Освітня програма розроблена з урахуванням потреб та вимог основних груп стейкхолдерів, а також на основі вітчизняних і закордонних практик реалізації аналогічних ОП. ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Отже, ОП повністю відповідає Критерію 1, проте зважаючи на відсутність взірцевих та інноваційних практик, експертна група вважає відповідність рівня В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Аналіз ОП, навчального плану та співставлення їх з вимогами стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для першого (бакалаврського) рівня і Закону України «Про вищу освіту» (ст. 5) свідчить про повну відповідність ОП вимогам законодавства для бакалаврського рівня вищої освіти. Експертна група дійшла висновку, що інформація коректна та відповідає змісту. Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів, а також структура і зміст навчального плану денної форми навчання знаходяться у відповідності один до одного та до вимог законодавства щодо навчального навантаження для бакалаврського рівня вищої освіти. Вивчення НП заочної форми навчання виявило невідповідність, а саме відсутність в Розділі III «Практика» Науково-дослідної практики (при її наявності у Розділі V. «План навчального процесу»), а також тривалість Виробничої та Переддипломної практики у 4 тижні кожна не відповідає обсягу кредитів ЄКТС відповідних ОК29 і ОК38 в ОП. ЕГ припускає ймовірність технічної помилки, яку необхідно усунути до початку 2024-2025 навчального року. Обсяг ОП складає 240 кредитів, з яких обов'язкова компонента – 180 кредитів ЄКТС (75%), в тому числі практична підготовка – 15 кредитів ЄКТС (6,25%); вибіркова компонента – 60 кредити ЄКТС (25%).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Процедури, які стосуються формування, затвердження та закриття освітніх програм, регулюється документом «Положення про розроблення, затвердження, моніторинг, періодичний перегляд та оновлення освітніх програм» (<http://surl.li/aesek>), навчальних планів – «Методичними рекомендаціями щодо розробки, структури та змісту навчального плану» (<http://surl.li/ljraa>). Вивчивши ОП та відповідні їй навчальні плани денної та заочної форм навчання, ЕГ дійшла висновку, що ОП структурована: містить блок «Цикл загальної підготовки» (58 кредитів ЄКТС – 24,2%), який поділений на обов'язкові (23 кредити – 9,6%) та вибіркові (35 кредитів – 14,6%) освітні компоненти, а також блок «Цикл професійної підготовки», у складі якого обов'язкові (157 кредити – 65,4%) та вибіркові (25 кредитів – 10,4%) освітні компоненти. Практична складова представлена ОК29 Виробнича практика, ОК37 Науково-дослідна практика та ОК38 Переддипломна практика – сумарно складають 15 кредитів ЄКТС (6,25%). Проведення атестації передбачено у вигляді написання та публічного захисту дипломної роботи, на що виділяється 12 кредитів ЄКТС (5%). Аналіз Матриці відповідностей, силабусів та змісту робочих навчальних програм засвідчує повне забезпечення обов'язковими компонентами ОП компетенцій та програмних результатів навчання. Кожен програмний результат навчання охоплений змістом ОП. Структурно-логічна схема вибудовує взаємозв'язок вивчення обов'язкових ОК та позначає місце вибірових. В цілому, ЕГ вважає, що вибір та послідовність вивчення обов'язкових компонент ОП є обґрунтованими і дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН, а вибірові компоненти ОП – посилити їх. Проте, ЕГ після розгляду ОП-2023 та вивчення РНП ОК6 "Вища математика" та ОК11 "Теорія ймовірностей та математична статистика", вважаючи автономію ЗВО, рекомендує віднести їх до циклу дисциплін загальної підготовки, зважаючи на відсутність в них тематики, яка відноситься до предметної області спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Вивчивши надані документи, ЕГ дійшла висновку, що змістовне наповнення ОП повністю відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Всі РН цієї предметної області забезпечуються дисциплінами, які включені до обов'язкової складової ОП. Унікальність ОП підкреслюється СК11 та РН21, набуття яких забезпечується рядом дисциплін (ОК13, ОК15, ОК17, ОК18, ОК21, ОК23, ОК26, ОК27, ОК32-ОК34, ОК36). Зміст ОП відповідає теоретичному змісту предметної області спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» у частині засвоєння здобувачами ОК8, ОК10, ОК12, ОК18, ОК19, ОК22-24, ОК32, ОК34, ОК39, які забезпечують опанування теоретичного базису та методології підприємницької і біржової діяльності та торгівлі, а також принципів та підходів до ефективного функціонування бізнес-структур у цих сферах. Методи, професійні методики і технології, якими має оволодіти здобувач вищої освіти для їх застосування на практиці, викладені у ОК8, ОК11, ОК12, ОК14, ОК16, ОК20, ОК23, ОК26, ОК30, ОК33, ОК35. В ОП включені дисципліни з набуття та вдосконалення мовних компетентностей (ОК2, ОК5) і гуманітарного циклу (ОК1, ОК3), які дозволяють також сформувати свідомого громадянина, всебічно розвинену особистість. Таке поєднання ЗК, СК та РН надає випусникам можливість набуття здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Крім того, в рамках цієї ОП формується здатність генерувати та реалізовувати бізнес-ідеї соціального підприємництва, організовувати соціально відповідальний бізнес на основі цілей сталого розвитку суспільства. Зазначене у сукупності дозволяє підготувати фахівця, здатного використовувати набуті ЗК, СК та РН у різноманітних видах економічної діяльності та на різних рівнях підприємств і організацій. Крім того, це дозволяє випусникам продовжувати навчання на наступних рівнях освіти.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язі, передбаченому законодавством.

ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обов'язі 25%, що відповідає передбаченому законодавством. Основною нормативною базою, яка регламентує процеси вибору, є «Порядок формування та реалізації вибіркової складової освітніх програм ХНЕУ ім. С. Кузнеця» (<http://surl.li/bgmvs>) та «Положення про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/aesal>). Роз'ясненню процедур формування індивідуальної траєкторії в частині вибору дисциплін приділяється багато уваги: детальна інформація розміщена на сайті університету (<http://surl.li/fozmy>) та кафедри (<http://surl.li/rtuld>). Спількування зі здобувачами також підтвердило їх обізнаність завдяки активній участі гаранта, НПП та деканату. Здобувачам пропонується вибрати по одній дисципліні підприємницького, соціально-психологічного та правового спрямувань. Крім того, в рамках майнору, здобувач може обрати для вивчення другу іноземну мову (англійську, німецьку, французьку, іспанську, арабську). Як повідомила Гарант, дисципліни підприємницького спрямування були введені в результаті опрацювання результату громадського обговорення проекту ОП (<http://surl.li/rtuhk>). Керівник навчально-методичного відділу Чумак Г.М. на зустрічі повідомила, що формування пулу вибіркового дисциплін відбувається на двох рівнях – загальноуніверситетський пул, в який кафедри можуть подавати свої дисципліни, та пул конкретної ОП. Вибір на наступний навчальний рік починається з березня місяця через гуглформу. Існують обмеження щодо кількості студентів в групі з вивчення вибіркової дисципліни: 25 здобувачів для дисциплін, які викладаються українською мовою, та 15 – іноземною мовою. При недостатній кількості здобувачів їм пропонують переглянути свій вибір. Проте університет проявляє гнучкість у цьому питанні, поважаючи вибір та інтереси здобувачів, і може створити групу при кількості не менше 12-14 осіб. Обрані дисципліни відображаються в індивідуальному навчальному плані здобувача. Здобувачі під час зустрічі відмітили, що основними джерелами інформації при виборі є силабус, рекомендації знайомих, які навчаються на старших курсах, консультації викладачів та гаранта. Також підтвердили, що вибір відбувається в кінці року, який передусє вивченню дисципліни, а сама процедура вибору, на їх думку, є доступною та зрозумілою. Студенти відмітили, що жодному з них не було відмовлено у вивченні дисципліни, яку вони обрали. Вивчення сайту виявило наявність силабусів до всіх вибіркового компонент. Проте зазначимо, що при опитуванні 28,6% здобувачів освіти вважають, що вибірково дисципліни не були корисними для них. Отже, в ЗВО вжито заходи для того, щоб гарантувати право здобувачів на формування індивідуальної освітньої траєкторії, а також забезпечити реалізацію їх особистих професійних інтересів та конкурентоспроможність на ринку праці по завершенню навчання.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП передбачає практичну підготовку, яка здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію практики студентів у ХНЕУ ім. С.Кузнеця» (<http://surl.li/fkduk>), «Положення про організацію практики студентів за кордоном» (<http://surl.li/brmjs>) та «Положення про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С.Кузнеця» (<http://surl.li/aesal>). ОП-2023 та відповідними йому НП передбачено три види практики: ОК29 Виробнича практика (3 кредити, 6 семестр, 2 тижні), ОК37 Науково-дослідна практика (3 кредити, 8 семестр, 2 тижні) та ОК38 Переддипломна практика (9 кредитів, 8 семестр, 6 тижнів). Практична підготовка за ОП спрямована на розвиток таких компетентностей: СК1, СК2, СК5, СК7, ЗК1-ЗК10 і дозволяє досягнути РН1, РН2, РН3, РН4, РН5, РН 8, РН17, РН18, РН19. Вивчення РНП, інтерв'ювання здобувачів та НПП виявило, що метою ОК37 «Науково-дослідна практика» фактично є вибір та теоретичне обґрунтування дипломної роботи і проводиться в структурних підрозділах ЗВО. Крім того, в РНП зазначено, що за результатами її проходження студентом подається на кафедру друкований примірник статті або тези доповідей. ЕГ вважає, що передбаченого у 2 тижні терміну проходження ОК37 недостатньо для отримання такого наукового результату. Крім того, її проходження у 8 семестрі обмежує подальше використання здобутих компетентностей у сфері науково-дослідної діяльності здобувачем в силу завершення ним навчання на бакалавраті. ЕГ, поважаючи автономію ЗВО, вважає доцільним переглянути форму реалізації ОК37 та її місце у структурно-логічній схемі ОП і пропонує перенести на 3-4 семестри (як період початку наукової діяльності студента). Також ЕГ рекомендує реформувати у навчальну дисципліну, що дасть можливість здобувачам протягом семестру її вивчення підготувати та опублікувати наукову працю. Що стосується виробничої та переддипломної практик, інтерв'ювання роботодавців засвідчило їх готовність надавати умови для проходження практики студентів, безпековий фактор у м.Харків на сьогодні слугує стримуючим фактором. Вирішенням цієї проблеми є проведення практики у дистанційному форматі, яка була організована Константиновським Л.Л., міжнародним аудитором мережі магазинів LS Waikiki, про що він розповів на зустрічі. Щодо ефективності практичної підготовки за результатами опитування здобувачі ОП: загальний рівень задоволеності становить 100% (71,4% повністю згодні, а 28,6% скоріше згодні з твердженням, що кафедра надавала інформаційну та організаційну допомогу в проходженні всіх видів практики). Також здобувачі відмітили, що НПП кафедри підприємництва і торгівлі активно сприяють забезпеченню базами проходження практики, як і підрозділ «Лабораторія кар'єри» (<http://surl.li/fozvg>). Практична підготовка також здійснюється в рамках окремих ОК і має різні форми: тренінги, лабораторні роботи, індивідуальні практичні завдання тощо. Отже, ОП та НП передбачають практичну підготовку здобувачів, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Ряд компетентностей (ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК7, ЗК8, СК3) сприяють набуттю та розвитку soft skills, що відповідають заявленим цілям ОП. Вивчення силабусів та РНП, спілкування з фокус-групами здобувачів, НПП, випускників та роботодавців показало, що компетентності soft skills значною мірою формують такі дисципліни, як ОК17 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», ОК18 «Соціальна відповідальність бізнесу та трудові відносини», ОК27 курсова робота «Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами», ОК30 «Критичне мислення та аналітичне забезпечення підприємницької діяльності», ОК35 Тренінг-курс «Тайм-менеджмент», ОК36 Тренінг-курс «Етика та ділові комунікації». Інші дисципліни, в тому числі вибіркові, також мають окремі тематичні розділи, які дозволяють набуття певних соціальних компетенцій. При викладанні цих освітніх компонентів, як було з'ясовано під час інтерв'ювання у фокус-групах, запроваджені бізнес-ігри, кейси, презентації та публічні виступи, робота в командах тощо. Цікавою практикою є конкурс «Instagram», про який розповіли учасники фокус-груп, що сприяє не тільки розвитку soft skills, але й цифровій грамотності та формуванню навичок етичної інтернет-поведінки у здобувачів. Конкурс полягає у змаганні по набору «вподобайок» створеною тематичною сторінкою в Instagram. Студенти під час інтерв'ювання проявили soft skills, що є підтвердженням, що навчання на цій ОП розвиває soft skills. Крім того, здобувачам створені й додаткові умови для отримання таких навичок через можливість участі у круглих столах, семінарах та конференціях, які організуються як самостійно ЗВО, так і спільно зі стейкхолдерами, участь здобувачів вищої освіти у науковому студентському гурті «Підприємницький Hub» та у наукових заходах. Відтак, експертна група дійшла висновку, що ОП повною мірою передбачає через використання різноманітних методів набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), котрі відповідають заявленим цілям.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз документальної частини показав, що обсяг освітньої програми складає 240 кредитів (7200 годин), та містить 39 обов'язкові освітні компоненти (180 кредитів) і 12 вибіркових ОК (60 кредитів). Формування НП та розподіл годин за формами навчання відбувається згідно «Положення про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С.Кузнеця» (<http://surl.li/aesal>). Структура навчального плану денної (заочної) форми навчання за видами занять складається з 32% (7,1%) аудиторних занять (в т.ч. 13% (2,7%) лекційних занять, 19% (4,4%) – практичних і лабораторних), 68% (92,9%) самостійної роботи студента (в т.ч. 6,5% - практична підготовка). Опитування здобувачів вищої освіти показало, що задоволеність рівнем навчального навантаження становить 64,3%. За результатами на засіданні кафедри підприємництва і торгівлі (Витяг з протоколу №15 від 21.06.2023) було прийнято рішення про нормувати навантаження здобувачів освіти за завданнями, що виконуються самостійно, за курсовими роботами, за необхідності, - оптимізувати. Частково це можна пояснити психологічним станом здобувачів в умовах близькості ведення бойових дій, а також зміною місця проживання, відсутності регулярного доступу до інтернету тощо. Однією з пропозицій, яка надійшла під час громадського обговорення ОП від ст.4 курсу Гуці Д. (<http://surl.li/rtuhh>), було збільшення кількості практичних занять по дисциплінам з метою розвитку підприємницьких компетентностей. Гарант повідомила, що пропозицію враховано частково (в 2023-2024 н.р. відбулось збільшення практичних на 110 годин та зменшення лабораторних занять на 92 години). На думку експертної групи, обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає фактичному навантаженню здобувачів та забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання. Розподіл навантаження по семестрам рівномірний; співвідношення аудиторної та самостійної роботи, кількість курсових робіт та форм підсумкового контролю - обґрунтоване. Проте, зважаючи на результати опитування, ЕГ рекомендує гаранту провести детальне вивчення цього питання, на основі чого прийняти подальші рішення у напрямку удосконалення ОП, підтримки здобувачів або зміни підходів в організації навчального процесу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» не передбачає дуальну форму підготовки здобувачів вищої освіти. Хоча в цілому в ХНЕУ ім. С. Кузнеця існує практика запровадження дуальної освіти (http://job.hneu.edu.ua/p/blog-page_35.html), а також розроблено «Положення дуальну форму здобуття вищої освіти» (<http://surl.li/qcwkq>), що, безумовно, є позитивною тенденцією та в перспективі існує можливість поширення такої практики і на цю ОП. Крім того, при громадському обговоренні ОП надійшла відповідна пропозиція від Баранової В., випускниці ОП (<http://surl.li/rtuhj>).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Не виявлено

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Вивчення НП-2023 заочної форми навчання виявило невідповідність, а саме відсутність в Розділі III "Практика" Науково-дослідної практики (при її наявності у Розділі V. "План навчального процесу"), а також тривалість Виробничої та Переддипломної практики у 4 тижні кожна не відповідає обсягу кредитів ЄКТС відповідних ОК29 і ОК38 в ОП-2023. ЕГ припускає ймовірність технічної помилки, яку необхідно усунути до початку 2024-2025 навчального року. 2. ЕГ за результатами аналізу ОП-2023 та ознайомлення з РНП ОК6 «Вища математика» та ОК11 «Теорія ймовірностей та математична статистика», які наразі відносяться до циклу професійної підготовки, поважаючи автономію ЗВО, рекомендує віднести їх до циклу дисциплін загальної підготовки, зважаючи на відсутність в них тематики, яка відноситься до предметної області спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність". 3. Вивчення структурно-логічної схеми та в ОП-2023 та РНП ОК37 «Науково-дослідна практика» дає підставу ЕГ вважати, що передбаченого терміну проходження недостатньо для отримання запланованого результату. Поважаючи автономію ЗВО та враховуючи значну увагу, яка приділяється на цій ОП науковій діяльності здобувачів, ЕГ рекомендує переглянути форму реалізації ОК37 та її місце у структурно-логічній схемі ОП і пропонує перенести на 3-4 семестри (як період початку наукової діяльності студента). Також розглянути щодо ОК37 доцільність формату навчальної дисципліни, що дасть можливість здобувачам протягом семестру її вивчення підготувати та опублікувати наукову працю. 4. Зважаючи на те, що за результатами опитування задоволеність здобувачів рівнем навчального навантаження становить 64,3%, ЕГ рекомендує гарантувати провести поглиблене вивчення цього питання, на основі чого прийняти подальші рішення у напрямку удосконалення ОП, підтримки здобувачів або зміни підходів в організації навчального процесу.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП логічно структурована, вибір та послідовність вивчення обов'язкових компонент є обґрунтованими і дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН, а вибіркові компоненти ОП – посилити їх. Поєднання ЗК, СК та РН та забезпечення їх освітніми компонентами надає випускникам можливість набуття інтегральної компетентності ОП. Крім того, в рамках цієї ОП формується у майбутніх професіоналів здатність генерувати та реалізовувати бізнес-ідеї соціального підприємництва, організовувати соціально відповідальний бізнес на основі цілей сталого розвитку суспільства. Введення освітніх компонент, які були рекомендовані всіма фокус-групами стейкхолдерів, оптимальне наближення змісту та структури ОП до їх потреб. Практична підготовка забезпечується проходженням практик та в рамках окремих ОК і має різні форми: тренінги, лабораторні роботи, індивідуальні практичні завдання тощо. Існує можливість посилення практичної підготовки на цій ОП, роботодавці готові до діалогу з університетом щодо підбору здобувачів ще під час навчання з метою їх подальшого цільового працевлаштування. ОП повною мірою передбачає через використання різноманітних методів набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), котрі відповідають заявленим цілям. На думку ЕГ, обсяг ОП та окремих ОК відповідає фактичному навантаженню здобувачів та забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання. Розподіл навантаження по семестрам рівномірний; співвідношення аудиторної та самостійної роботи, кількість курсових робіт та форм підсумкового контролю - обґрунтоване. ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» має слабкі сторони, які, враховуючи рекомендації, можуть бути усунені до початку наступного навчального року. Беручи до уваги зазначене, ЕГ оцінює рівень В відповідності Критерію 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання до ЗВО у 2023 р. оприлюднені на офіційному веб-сайті ХНЕУ ім. С.Кузнеця (<http://surl.li/lvrhf>) та продубльовані на сайті кафедри підприємництва і торгівлі (<https://ptt.hneu.edu.ua/abiturient/>). Додаткові консультації щодо вступу абітурієнт може отримати через спеціалізований телеграм-канал Абітурієнт-

2024 (https://t.me/abitura_2019), де розміщують основні новини та документи щодо вступу з регулярним оновленням, а також додаткову інформацію на сторінках ЗВО у Facebook, Instagram та каналі YouTube. Слід відмітити, що вступу до ХНЕУ ім. С.Кузнеця на сайті присвячено великий розділ «Приймальна комісія» (<https://pk.hneu.edu.ua/>), винесено на головну сторінку сайту університету і представляє собою самостійний сайт, який є інформаційно насиченим та гарно структурованим. На думку здобувачів вищої освіти, яку вони висловили на зустрічі з експертами, правила прийому на навчання за ОП для них були чіткими та зрозумілими, деякі з них інформацію про ОП та переваги навчання на ній отримали з вебсайту ЗВО, інші – від знайомих. На рішення про вступ також вплинув позитивний імідж та гарна репутація Університету. Вивчення документів та рівень їх доступності дає підставу стверджувати, що правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та в повному обсязі оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, а також додатково - на інших Інтернет-ресурсах. Рівень задоволеності за цим критерієм за результатами опитування здобувачів цієї ОП становить 100% (<http://surl.li/rqpvvt>), а в цілому по Університету - 97,7% (<http://surl.li/pavvl>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до правил прийому до ХНЕУ ім. С.Кузнеця у 2023 році для отримання ступеня бакалавра приймаються особи, які мають повну загальну середню освіту або освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, фахового молодшого бакалавра або молодшого бакалавра. За скороченим терміном навчання на цій ОП не передбачено, загальний термін навчання на денній та заочній формі становить 3 роки 10 міс. Інформацію щодо вступу на навчання у 2023 році можна знайти через вкладки сайту «Вступнику» → «Нормативні документи», де знаходиться вся необхідна нормативна база щодо правил прийому: «Порядок прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році», «Зміни до порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році», «Правила прийому до ХНЕУ ім. С.Кузнеця в 2023 році», «Зміни до Правил прийому до ХНЕУ ім. С.Кузнеця в 2023 році». Для вступу на навчання необхідно було подати результати національного мультипредметного тесту з української мови (ваговий коефіцієнт 0,35), математики (ваговий коефіцієнт 0,4) та історії України або іноземної мови (ваговий коефіцієнт 0,25) та один на вибір – фізика, або хімія або біологія (ваговий коефіцієнт 0,2). Текст мотиваційного листа, який обґрунтовує бажання вступника здобувати вищу освіту в ХНЕУ ім. С. Кузнеця на цій ОП і визначає коло професійних інтересів та рівень мотивації до здобуття вищої освіти, обов'язково вноситься вступником до кожної заяви. Заступник голови приймальної комісії Чернишов В. на зустрічі підкреслив, що основна задача Університету – це забезпечення якості освітнього процесу на цій ОП (як і на всіх інших), тому вступники, надаючи перевагу цій ОП, керуються цим критерієм, не зважаючи на те, що вартість навчання (при відміні індикативної вартості у 2023 р.) залишалася на рівні попереднього року. При наявній у минулому можливості встановлення вагових коефіцієнтів заступник голови приймальної комісії зазначив, що в ХНЕУ ім. С.Кузнеця був прийнятий єдиний підхід (однакові вагові коефіцієнти до результатів НМТ по всім ОП), котрий забезпечує при вступі свідомий вибір, а не розрахунок абітурієнтом найбільш «прохідного» варіанту ОП. Також підкреслив важливість агітаційної роботи, що активно проводиться серед майбутніх абітурієнтів ХНЕУ ім. С.Кузнеця, під час якої гарант та представники кафедри підприємництва і торгівлі висвітлюють переваги навчання на ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». ЕГ, таким чином, робить висновок, що за всіх наявних умов в ХНЕУ ім. С.Кузнеця при прийомі на навчання враховані особливості ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється наступними Положеннями, розміщеними на сайті та згрупованими для зручності користувачів під назвою «Міжнародна діяльність» (<http://surl.li/tfqf>): Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу (<http://surl.li/aesav>), Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (<http://surl.li/aesal>), Положенням про переведення, відрахування, поновлення студентів та переривання у навчанні здобувачів вищої освіти у ХНЕУ ім. С.Кузнеця (<http://surl.li/fkdss>). Можливості академічної мобільності оприлюднено на сайті ЗВО у розділі «Інтернаціоналізація» → «Міжнародна діяльність» → «Програми академічної мобільності» (<https://cutt.ly/dw2DH6A8>), де також наведено перелік закордонних закладів, з якими укладено договори. Інтерв'ювання фокус-груп виявило поширення інформації відділом міжнародних зв'язків у соцмережах про можливість міжнародної академічної мобільності. Проведене в ХНЕУ ім. С.Кузнеця опитування здобувачів, що навчаються на цій ОП, виявило, що 85,2% повністю згодні, а 14,8% частково з тим, що вони мали доступ до інформації та можливість брати участь у програмах академічної мобільності. Інтерв'ювання здобувачів, гаранта та НПП, а також вивчення сайту кафедри підприємництва і торгівлі ЕГ дозволило з'ясувати, що можливостями академічної мобільності студенти активно скористались: Золочевська А. – пройшла навчання в рамках програми Еразмус+ академічна мобільність студентів університету ISMA (ISMA University, м. Рига, Латвія); Шендрік Д. – навчання за індивідуальним грантом академічної мобільності студентів університету RheinMain University of Applied Sciences (Німеччина); Вісковатих К., Зерній Є., Ключка А. – навчання в університеті ISMA (ISMA University, м. Рига, Латвія) в рамках програми Еразмус+ академічна мобільність студентів; Мостова В. – навчання в університеті IP Вежа (м.Бежа, Португалія) у рамках програми Еразмус+ академічна мобільність студентів. ХНЕУ ім. С. Кузнеця визнає результати навчання здобувача освіти у вищому навчальному закладі-партнері як

еквівалентні та здійснює перезарахування цих результатів. Це здійснюється застосуванням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS в рамках академічного співробітництва з вищими навчальними закладами-партнерами. Позитивною практикою також ЄГ вважає використання отриманого досвіду здобувачами для внесення пропозицій по оновленню ОП. ЄГ робить висновок, що в ХНЕУ ім.С.Кузнеця встановлено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації ОП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”, а здобувачі активно користуються можливостями академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, унормовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті (<http://surl.li/fsvnl>). Загальний обсяг ОК, що зараховуються здобувачу за підсумками визнання результатів, не може перевищувати 25% відповідної ОП. Інформуванню про можливості неформальної освіти в ЗВО приділяється значна увага. На сайті кафедри підприємництва і торгівлі створена окрема сторінка «Неформальна освіта» (<http://surl.li/rtuoo>), на якій розміщена вся необхідна для здобувачів цієї ОП інформація – ОК, платформа, назва курсу, лінк та умови зарахування результату навчання. В рамках ОП запропоновано широкий перелік ОК, за якими відбувається перерахування результатів неформальної освіти (ОК9, ОК13, ОК15, ОК17-ОК19, ОК24, ОК26, ОК28, ОК30, ОК32, ОК33, вибіркова дисципліна «Психологія підприємництва», «Соціальне підприємництво»), та доступних платформ (Coursera, Prometheus, EPAM Ukraine, Genesis, YEP! Entrepreneurial University, Megogo мобільний додаток, EduHub, EdEra). Також у ХНЕУ ім. С. Кузнеця в рамках реалізації проекту Erasmus+ KA2 «Забезпечення академічної свободи та інклюзії шляхом цифровізації» створено Віртуальний Інклюзивний Кампус (МІІВС) з доступними для дистанційного вивчення курсами. Проходження навчання на курсах регулюється Положенням про організацію цифрового інклюзивного навчання через МІІВС (<http://surl.li/qtqxm>), в якому зазначено, що відбір здобувачів для навчання на безоплатній основі здійснюється відбірковою комісією на конкурсній основі з урахуванням наявності особливих потреб (фізичні потреби) та мотивації здобувачів, проте проходження курсів на контрактній основі не обмежується. Платформа МІІВС – ще одна створена ЗВО можливість для неформальної освіти здобувачів цієї ОП. Інтерв'ювання з фокус-групою здобувачів вищої освіти підтвердило їхню участь у проходженні курсів в рамках дисциплін “Вища математика”, “Економетрика” та “Підприємництво, торгівля і біржова діяльність”. Представники НПП також зазначили, що студенти в межах окремих ОК залучаються до виконання індивідуальних завдань, які передбачають проходження онлайн-курсів на різних освітніх платформах. Проте в розміщених РНП до дисциплін ЄГ виявила відсутність посилань на можливості неформальної освіти та умови зарахування результатів. Тому з урахуванням п.1.7 “Положення про РНПД” (<http://surl.li/lewxw>) при затвердженні РНПД на 2024-2025 н.р. рекомендується цю інформацію додати у відповідні дисципліни. Під час зустрічі студенти не змогли без підказки зорієнтуватись в терміні “неформальна освіта” та поділитись своїм досвідом, тому ЄГ рекомендує підвищувати рівень розуміння здобувачами таких понять як формальна, неформальна та інформальна освіта. Доцільно Гаранту та НПП мотивувати студентів в кожному навчальному семестрі проходити курс неформальної освіти в одній з ОК із запропонованих, що сприятиме розвитку самоорганізованості та цифрової грамотності здобувачів цієї ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Позитивною практикою ЄГ вважає широке висвітлення чітких та зрозумілих Правил прийому на навчання у ХНЕУ ім. С.Кузнеця на різних Інтернет-платформах (телеграм-каналі, Facebook, Instagram та каналі YouTube), не обмежуючись нормативною вимогою ресурсу офіційного сайту. Сильною стороною ЄГ вважає вмотивованість здобувачів та їх активну участь у програмах академічної мобільності, а позитивною практикою - використання отриманого ними під час перебування у закордонних ЗВО досвіду для внесення пропозицій по оновленню ОП. Сильною стороною освітнього процесу на цій ОП також є широкий перелік ОК, за якими відбувається перерахування результатів неформальної освіти, та доступних для цього платформ, що надає здобувачам додаткові можливості для саморозвитку.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

1. При наявності на сайті кафедри широкого переліку ресурсів для проходження неформальної освіти та чітко визначених умов перезарахування результатів, в розміщених РНПД виявлена відсутність цієї інформації. Тому з урахуванням п.1.7 “Положення про РНПД” (<http://surl.li/lewxw>) при затвердженні РНПД на 2024-2025 н.р. рекомендується цю інформацію додати у відповідні дисципліни. 2. Незважаючи на значний обсяг створених можливостей та поширення інформації щодо неформальної освіти в ЗВО, під час зустрічі студенти не змогли без підказки зорієнтуватись в терміні “неформальна освіта” та поділитись своїм досвідом, тому ЄГ рекомендує підвищувати рівень розуміння здобувачами таких понять як формальна, неформальна та інформальна освіта.

Гаранту та НПП доцільно мотивувати студентів протягом кожного навчального семестру проходити курс неформального навчання в одній із запропонованих ОК, що сприятиме розвитку самоорганізованості та цифрової грамотності здобувачів цієї ОП.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, в цілому, враховують особливості самої освітньої програми та оприлюднені на офіційному веб-сайті ХНЕУ ім. С.Кузнеця. Виявлені недоліки у сфері неформальної освіти, на думку ЕГ, є незначними, можуть бути усунені до початку наступного навчального року. Реалізація заходів рекомендаційного характеру дасть змогу підвищити активність залучення студентів до використання альтернативних ресурсів отримання знань і навичок, що сприятиме формуванню широкого спектру знань та компетентностей майбутніх випускників. Враховуючи це та визначені сильні сторони і позивні практики, ЕГ вважає відповідність ОП за критерієм 3 на рівні В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

В Положенні про організацію освітнього процесу ХНЕУ ім. С.Кузнеця (<http://surl.li/aesal>) визначено форми організації навчального процесу: навчальні заняття (лекції, лабораторні заняття, практичні заняття, семінари, індивідуальні заняття, заняття у дистанційному режимі, консультації), самостійну роботу здобувачів ВО, проведення контрольних заходів, практику. Мета ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» - «підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає проведення експертиз, досліджень та консультацій та/або комерціалізації інновацій за невизначених умов і вимог підприємницького середовища». При реалізації ОП використовуються як традиційні форми і методи навчання та викладання (лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація; тренінг, майстер-клас, кейс-метод, коучинг, дидактична гра, бізнес-симуляція; самостійна робота; підготовку курсової та дипломної роботи) так і сучасні інноваційні (запрошення гостей зарубіжних викладачів, ділові ігри, ігрове проектування, тощо). Форми, методи навчання і викладання ОП наведено в РП ОК, які розміщено в відкритому доступі в репозитарії Університету <http://surl.li/rqprjw>. ОП відповідає вимогам студентоцентр. підходу (здобувач ВО самостійно вільно обирає: теми курсових робіт та дипломної роботи; бази виробничої та переддипломної практики; вибіркові ОК) та принципам академ. свободи (здобувач може навчатися за двома ОП; має право на академ. мобільність, право на неформальну освіту). Університет на постійній основі проводить опитування здобувачів, щодо рівня задоволеності методами навчання та викладання <http://surl.li/rqpvt>

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо змісту та організації освітнього процесу доступна на сайті ХНЕУ ім. С.Кузнеця: “Положення про організацію освітнього процесу” (<http://surl.li/aesal>), яке регламентує форми організації освітнього процесу, види навчальних занять та форми контрольних заходів; “Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за накопичувальною бально-рейтинговою системою” (<http://surl.li/lewxe>), що містить порядок і критерії оцінювання ОК; графік навчального процесу (<http://surl.li/fqfdm>); електронний розклад (<http://rozklad.hneu.edu.ua/schedule/selection.jsf>). На сторінці кафедри підприємництва і торгівлі розміщено інформаційний пакет ОП (<http://surl.li/rqpii>), зокрема силабуси по кожній ОК, каталог вибірових НД. В репозитарії Університету (<http://surl.li/rqprjw>) розміщено РПНД, РП практики, а також метод. матеріали до написання курсових робіт, дипломної роботи, де міститься інформація щодо «цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання» ОК. На сайт Персональних навчальних систем (ПНС) по кожній ОК надається технологічна карта. Гарант, НПП, здобувачі всіх курсів під час роботи відповідних фокус-груп підтвердили, що інформація щодо «цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК» надається на першому занятті. На першому занятті, також, здобувачам ОП доводиться система оцінювання. До результатів оцінювання здобувач має доступ через електронний журнал сайту ПНС.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ХНЕУ ім. С.Кузнеця дає можливість поєднувати навчання і дослідження під час реалізації ОП відповідно до рівня ВО, спеціальності та цілей ОП. Під час роботи з фокусам-групами з'ясовано, що здобувачі регулярно отримують інформацію щодо можливостей участі у наук. конференціях, конкурсах студент. робіт, круглих столах, тощо. На кафедрі на постійній основі діє наук. гурток «Підприємницький Hub». Університет, і зокрема кафедра підприємництва і торгівлі, продемонстрували наявність можливостей для поєднання навчання і досліджень, які досягаються під час реалізації ОП завдяки: 1) залученню студентів до наук. роботи (в 2023р. здобувачі ОП Мутовіна Г.О., Золочевська А.Ю., Есперов А.І., Кочерга В.Ю., Гусева П.М., Щербина Ю.В. отримали диплом 2 ступеня в Регіональному конкурсі студентських наук. робіт «Академічна доброчесність: данина моді, чи життєва необхідність»; в 2021 р. здобувачі Омельченко В.Л. і Синицька Д.О. брали участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наук. робіт зі спеціалізації «Економіка та управління у сфері торгівлі»; Золочевської А. Ю. - Всеукраїнський конкурс наук. робіт «Соціально відповідальне ведення бізнесу – складова сталого розвитку»; 2) стажуванню за кордоном (Золочевська А.Ю. - University of Applied Science ISMA) 3) підготовці дипломів (обов'язковою умовою є підготовка статті або тез доповідей). На фокус-групі здобувачі і випускники повідомили про участь у науковій діяльності, приклади поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

НПП ОП Підприємництво, торгівля та біржова діяльність оновлюють зміст освіти на основі наук. досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Розробка і оновлення РПНД в ХНЕУ ім. С.Кузнеця регламентується Положенням про робочу програму навчальної дисципліни ХНЕУ ім.С.Кузнеця (нова редакція) <http://surl.li/lewxw>, згідно якого РПНД переглядається не рідше ніж раз на 4 роки. РП розглядаються і затверджуються на засіданні кафедри, узгоджуються з навчально-методичним відділом. Після підписання РПНД розміщується в репозитарії Університету. При опитуванні на фокус-групі ЕГ переконалася, що НПП кафедри підприємництва і торгівлі систематично проводять перегляд і оновлюють РПНД. Постійне оновлення змісту ОК НПП є одним із системних завдань надання якісних освітніх послуг. Оновлення РПНД відбувається шляхом використання результатів наукових досліджень НПП (участь в наук-метод.конференціях, публікація статей, участь в круглих столах, тощо), а також на основі підвищення кваліфікації НПП, відвідування тренінг-курсів, зустрічі з роботодавцями, фахівцями та професіоналами даної сфери. Викладачі ОПП активно впроваджують цифрові методи навчання, зокрема оновлюють дистанційні курси на сайті ПНС, використовують в навчальній діяльності сервіси та інструменти Google. Під час зустрічі роботодавці, випускники та здобувачі ОП підтвердили, що вони долучені до розробки та оновлення тематики НД.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ХНЕУ ім.С.Кузнеця. В Університеті провадиться систематична діяльність в сфері інтернаціоналізації. На сторінці відділу міжнародних зв'язків ХНЕУ (<http://depint.hneu.edu.ua/>) наводиться вичерпна і всебічна інформація щодо різних можливостей пов'язаних з міжнародними активностями для здобувачів та НПП: програми академічної мобільності, міжнародні проекти, програми стажувань, лекції зарубіжних викладачів, можливості мовної підготовки, тощо. Зокрема, НПП брали участь в програмах академ. мобільності: Тимошенко К.В., Заславська К.А. - Polytechnic Institute of Beja, Португалія, 23-27 жовтня 2023р та ISMA University (м. Рига, Латвія) 7-11 серпня 2023р, Бринза Н.О. - Wildau-Kharkiv IT Bridge (WKITB) програми DAAD "Digital Ukraine: Ensuring Academic Success in Crisis" в 2022 та 2023 pp; в 2021 р. Дзеніс О.О. брав участь в Міжнар. програмі ЄС ЕРАЗМУС+, Модуль Жана Моне «Європейська інтеграція України в умовах Індустрії 4.0», Бринза О.О. в 2022р. - "Розвиток мультимедійних технологій підтримки міжнародних мереж: європейський досвід (на прикладі готелів мережі HVD (Болгарія))", Бріль М.С. – програма "European Experience of Development of Public Administration and Socio-economic Policy in the Context of Digitalisation" 24.11.2021-01.03.2022, Mykolas Romeris University, Вільнюс, Литва. На зустрічі з фокус-групою випускників Золочевська А.Ю. підтвердила про стажування під час навчання. Також на фокус-групах було підтверджено про широку співпрацю з ISMA University (м. Рига, Латвія). Участь у програмах академічної мобільності та стажування дозволила вивчати кращі практики організації освітнього процесу та визначити напрями удосконалення ОП, методи викладання. Гарант та НПП ОП мають публікації у журн. виданнях, які індексуються в міжн. наукометричних базах. Студенти мають доступ до локальних і віддалених ресурсів Scopus, Web of Science, видавництва Springer Nature, тощо. Наразі на ОП не навчаються закордонні студенти

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Позитивною практикою ЕГ відмічає активність залучення кафедрою підприємництва і торгівлі здобувачів до студентської науки. Всі здобувачі другого року навчання залучаються в роботу наукового гуртка ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ HUB, де вони набувають перші навички науково-дослідної роботи, їх застосування в освітньому процесі. Також гурток дає можливість для виявлення та залучення талановитих та охочих здобувачів до подальшої наукової діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони та недоліки за цим критерієм ЕГ виявлено не було, проте ЕГ констатує відсутність взірцевих та інноваційних практик

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

За результатами акредитаційної експертизи ЕГ може констатувати, що ОП має високий ступінь узгодженості за підкритеріями 4.1-4.4. Форми і методи навчання та викладання сприяють досягненню визначених в ОП цілей та ПРН, відповідають особливостям ОП та вимогам до фахівців спеціальності 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність». ОП відповідає вимогам студентоцентрованого підходу (здобувач ВО самостійно вільно обирає: теми курсових робіт та дипломної роботи; бази виробничої та переддипломної практики; вибіркові ОК;) та принципам академічної свободи (здобувач може навчатися за двома ОП; має право на академ. мобільність, право на неформальну освіту). На сайті Університету в вільному доступі наявна вся необхідна інформація щодо змісту та організації навч. процесу (відповідні положення); на сторінці кафедри підприємництва і торгівлі розміщено інформаційний пакет ОП. В репозитарії Університету розміщено РПНД, РП практики, а також метод. матеріали до написання курсових робіт, дипломної роботи. Зміст ОП та РП ОК систематично переглядаються, оновлюються на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Необхідно відмітити про позитивну практику викладання, наукових досліджень, навчання здобувачів, пов'язану з інтернаціоналізацією ЗВО: практику академ. мобільності здобувачів в закордонних університетах, практику міжнар. стажувань НПП випускаючих кафедр ОП, участь за програмою Жан Моне. Здобувачі ОП активно залучаються до проведення наукової діяльності. Здобувачі та НПП приймають активну участь в конкурсах студентських наукових робіт, програмах міжнародного стажування, підвищення кваліфікації НПП, розвитку цифрових та освітніх компетентностей НПП. Практикується проведення публічних лекцій з представниками бізнес спільноти. В ХНЕУ в умовах воєнного стану забезпечується високий рівень адаптації навчального процесу до теперішніх викликів, впроваджено всебічне використання технологій дистанційного навчання. Враховуючи повну відповідність нормативним вимогам за критерієм 4, визначені позитивні практики та за відсутності взірцевих й інноваційних практик ЕГ вважає відповідність ОП за критерієм 4 на рівні В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Підготовка та оцінювання здобувачів ХНЕУ ім.С.Кузнеця регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/edyxu>) та Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за накопичувальною бально-рейтинговою системою (<http://surl.li/lewxe>). Всі ОК ОПП забезпечені силабусами, РП або методичними рекомендаціями, в яких наведено очікувані ПРН, розподіл балів за видами робіт, види робіт по темам та оцінювання в розрізі окремих тем. Методика проведення контрольних заходів регламентується Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів ВО за накопичувальною бально-рейтинговою системою (<http://surl.li/lewxe>). Система оцінювання результатів навчання включає проведення поточного та підсумкового контролю. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня сформованих компетентностей визначаються викладачем. Кількість контрольних заходів за кожною ОК визначається РПНД та залежить від: обсягу кредитів за даною ОК, кількості годин, відведених на семінарські, практичні та лабор. заняття; кількості змістових модулів; форми семестр. контролю. Поточний контроль здійснюється під час проведення лекц., практич., лабор. та семінар. занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача ВО до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів: для дисциплін з формою семестр. контролю екзамен (іспит): максим. сума – 60 балів; мінім. сума, що дозволяє здобувачу ВО скласти екзамен (іспит) – 35 балів. Для дисциплін з формою семестр. контролю залік: максим. сума – 100 балів; мінім. сума – 60 балів. Підсумковий контроль включає семестр. контроль та атестацію здобувача. Семестровий контроль проводиться у формі семестр. екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку з конкретного ОК,

визначеного ОП, і в терміни, встановлені графіком навч. процесу. Максим. сума балів, яку може отримати здобувач ВО під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімум. сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів. Мінімальний пороговий рівень оцінки з ОК є однаковим для всіх здобувачів ХНЕУ і становить 60 балів. Інформація про форми контр. заходів, критерії оцінювання НПП доводять здобувачам під час першого заняття. Відповідна інформація міститься в силубасах, РП або метод. рекомендаціях ОК. Здобувачі мають можливість самостійно переглядати навчально-метод. матеріал, розміщений в репозитарії, а також на сайті ПНС. За результатами опитування здобувачів 4-го курсу ОП (<http://surl.li/rqrvvt>), 96,3% респондентів зазначають, що критерії оцінювання є чіткими і зрозумілими, інформація про контр. заходи (форми та критерії оцінювання) надаються вчасно. Ця інформація була підтверджена і на фокус-групах.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форма атестації здобувачів ВО відповідає вимогам Стандарту ВО зі спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" першого (бакалаврського) рівня ВО, затвердженого наказом МОН України від 31.11.2018р. №1243 (<http://surl.li/bdwqjn>) та, згідно навчального плану ОП, проводиться у формі захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи (дипломної роботи (проєкту)). Організація та захист дипломної роботи регламентується Положенням про атестацію здобувачів ХНЕУ (<http://surl.li/mylcn>) та проводиться відповідно до Методичних рекомендацій до написання дипломної роботи для здобувачів ВО спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» першого(бакалаврського) рівня (<http://surl.li/rfddb>). З 2019 р. перевірка на обсяг запозичень в дипломних роботах виконується за допомогою антиплагіатної системи StrikePlagiarism та оцінюється на рівень академ. плагиату згідно Регламент перевірки на унікальність академ. текстів здобувачів та НПП ХНЕУ ім. С. Кузнеця навчально-методичним відділом (<http://surl.li/fufnq>). На запит ЕГ було надано скорочені звіти перевірки обмеженої кількості студентів, а саме за 2023р – 6 студентів, за 2022р – 5 студентів. На фокус-групі студенти продемонстрували знання про необхідність дотримання академічної доброчесності, пороговий рівень допустимого відсотку запозичень (50%). Атестація проводиться екзаменаційною комісією у складі голови та членів екзамен. комісії з кожної ОП (спеціальності) та певних рівнів вищої освіти. Головою екзамен. комісії призначається фахівець у відповідній галузі, або провідний науковець відповідного напрямку наукової діяльності. Рішення екзамен. комісії про оцінку результатів захисту дипломних робіт (проєктів), а також про видачу здобувачам вищої освіти дипломів (дипломів з відзнакою) про закінчення Університету, отримання певного рівня ВО та здобуття певної освітньої кваліфікації приймається на закритому засіданні екзамен. комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів екзамен. комісії, які брали участь в її засіданні. При однаковій кількості голосів голова екзамен. комісії має вирішальний голос. Бали виставляє кожен член екзамен. комісії, а голова підсумовує їх результати по кожному здобувачу вищої освіти Після успішного захисту, дипломні роботи розміщуються на сайті ПНС. В репозитарії Університету дипломні роботи бакалавра ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на період проведення акредитації ОП були відсутні, хоча їх розміщення і зберігання передбачається Регламентом перевірки на унікальність академічних текстів здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця навчально-методичним відділом (<http://surl.li/fufnq>). На підставі рішення екзаменаційної комісії здобувачеві ВО, який успішно виконав вимоги ОПП за першим рівнем вищої освіти, присвоюється освітня кваліфікація - Бакалавр підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Документи, що регламентують процедури проведення контрольних заходів та оскарження їх результатів, розміщені у відкритому доступі на офіційному сайті ХНЕУ: 1) Положення про організацію освітнього процесу в ХНЕУ ім.С.Кузнеця <http://surl.li/aesal>, 2) Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за накопичувальною бально-рейтинговою системою (<http://surl.li/lewxe>), 3) Положення про робочу програму навчальної дисципліни ХНЕУ ім. С.Кузнеця (нова редакція) (<http://surl.li/lewxw>), 4) Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену (іспиту) (<http://surl.li/aesoy>), 5) Положення про порядок надання платних освітніх послуг, які надаються ХНЕУ ім. С.Кузнеця (<http://surl.li/trodn>), 6) Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<http://surl.li/aesav>) тощо. Перелічені документи визначають чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Повторне складання екзамену та іспиту можливе, якщо здобувач отримав за залік менше 60 балів або за іспит – менше 25; приймав участь у програмі академічної мобільності. Об'єктивність оцінювання забезпечується завдяки наявності чітких правил, процедур та критеріїв оцінювання за всіма формами контрольних заходів, що відображено в РПНД та технологічні карті ОК, про які інформуються всі учасники освітнього процесу на початку вивчення кожної ОК ОП. Фокус-група продемонструвала обізнаність щодо процедури проходження повторного підсумкового контролю ОК, та повторного вивчення. Ситуацій врегулювання конфлікту інтересів на ОПП не виникало (що підтверджено здобувачами), випадків застосування процедури врегулювання конфлікту інтересів не було зафіксовано, але на фокус-групі здобувачі продемонстрували не дуже чіткі знання щодо процедур їх дій в разі виникнення такого конфлікту. В університеті сформована система заходів з метою популяризації академічної доброчесності

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В ХНЕУ ім.С.Кузнеця діє низка документів, що регламентують політику, стандарти та процедуру дотримання академічної доброчесності: 1) Кодекс академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<http://surl.li/aesaw>); 2) Положення про комісію з питань академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<http://surl.li/bjsgl>); 3) Регламент перевірки на унікальність академічних текстів здобувачів ВО та науково-педагогічних працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця навчально-методичним відділом (<http://surl.li/fufnq>). В Університеті систематично з 2020 р переглядаються та затверджуються Програми або плани розвитку академічної доброчесності у ХНЕУ ім. С. Кузнеця на навчальний рік, зокрема прийнято План заходів з розвитку академічної доброчесності на 2023/2024 н.р. (<http://surl.li/ljzjdj>). Студенти підписують Декларація про дотримання академічної доброчесності здобувачем ВО у ХНЕУ ім. С.Кузнеця (<http://surl.li/bjufq>). Університет популяризує академічну доброчесність різними шляхами, зокрема за допомогою заходів, запланованих в Плані заходів з розвитку академічної доброчесності (вебінари, тренінги для здобувачів всіх рівнів освіти та НПП, підвищення кваліфікації для НПП з «Академічна доброчесність - шлях до якості освіти»). Студенти ОП в лютому 2023р. брали участь в Регіональному конкурсі студентських наукових робіт «Академічна доброчесність: данина моді, чи життєва необхідність». Як повідомили Гарант ОП, НПП, здобувачі освіти та голова комісії з академічної доброчесності, на даній ОП факти порушення академічної доброчесності не виявлено. Дієвими інструментами щодо протидії проявам академічної доброчесності є постійне інформування здобувачів неприпустимості плагіату; проведення тренінгів та інших просвітницьких заходів; перевірка робіт на запозичення; участь в тематичних конкурсах. Університет на умовах договору користується послугами антиплагіатної системи StrikePlagiarism для оцінювання на рівню академічного плагіату. На фокус-групах учасники, як НПП, так і здобувачі, засвідчували, що наукові керівники курсових робіт, конкурсних робіт, дипломних робіт приділяють багато уваги популяризацію принципів академічної доброчесності. Натомість при вивченні Методичних рекомендацій до написання курсових робіт, звітів з практики з відповідних документах не було зазначено про вимоги щодо необхідності дотримання академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Не виявлено

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. В методичних документах (методичні рекомендації до написання курсових робіт, звітів з усіх видів практики, які передбачені ОП) відсутні вимоги щодо необхідності дотримання академічної доброчесності, зокрема щодо обов'язкового дотримання встановленого рівня унікальності тексту. 2. Електронні варіанти дипломних робіт (проектів) здобувачів ОП за 2021-2023рр відсутні в університетській базі даних (репозитарій), що суперечить як Стандартам ВО - "Кваліфікаційна робота (або її реферат) має бути розміщена на офіційному сайті вищого навчального закладу або його підрозділу", так і Регламенту перевірки на унікальність академічних текстів здобувачів ВО та науково-педагогічних працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця навчально-методичним відділом. ЕГ отримала пояснення про здійснення технічного опрацювання отриманих від кафедр після захисту дипломних робіт, пов'язаного з підготовкою до розміщення їх на сайті. ЕГ рекомендує: 1) в методичних рекомендаціях до написання курсових робіт, звітів з виробничої, науково-дослідної та переддипломної практики внести вимоги щодо необхідності дотримання академічної доброчесності із зазначенням максимально допустимого рівня запозичень; 2) внести електронні варіанти дипломних робіт (проектів) здобувачів ОП за попередні роки в університетську базу даних (репозитарій) до 30.06.2024 р.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

За результатами акредитаційної експертизи ЕГ вважає, що практики щодо застосування контрольних заходів, та оцінювання здобувачів ВО повною мірою відповідають вимогам, забезпечують об'єктивність та прозорість

оцінювання результатів навчання. Контрольні заходи оцінювання здобувачів регламентуються відповідними документами, які знаходяться в загальному доступі на сайті ХНЕУ ім.С.Кузнеця. Форма атестації здобувачів відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Правила проведення контрольних заходів є доступними, чіткими і зрозумілими для усіх учасників освітнього процесу та викладені в РПНД, методичних рекомендаціях та розміщені на сайті ХНЕУ ім.С.Кузнеця (репозитарії) у відкритому доступі та забезпечують об'єктивність оцінювання результатів навчання. В Університеті популяризується академ.добročесність шляхом проведення низки активностей згідно прийнятих Планів заходів з розвитку академ.добročесності. Академ.добročесність здобувачів і НПП регламентується рядом нормативних документів, які знаходяться у публічному доступі. Випадки порушення академічної добročесності відсутні. Швидке реагування та адаптація до умов воєнного стану відобразилися в прийнятті Порядку проведення атестації здобувачів ВО в ХНЕУ ім. С. Кузнеця під час введення воєнного стану в Україні та Порядку проведення екзаменаційної сесії під час введення воєнного стану в Україні в ХНЕУ ім. С. Кузнеця, де було змінено основні правила проведення контрольних заходів усіх рівнів та форм навчання. В цілому ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» відповідає критерію 5 рівню В з окремими рекомендаціями, що мають бути взяті до уваги та усунути до кінця 2023-2024 н.р.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Акад. та/або проф.кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та ПРН. Інформація, отримана під час проведення експертизи дозволяє констатувати, що акад. та проф.кваліфікація НПП, задіяного до реалізації ОП, забезпечує досягнення визначених в ОП цілей та ПРН. До навч.процесу залучені викладачі 14 кафедр 7 факультетів. До реалізації ОП задіяні 24 викладача, з них-4 профес. (16,7% виклад.складу ОП), 19 доц. (79,2%) та 1ст.викладач (4,1%); середній стаж викладача складає 22,8р. 23 викладача з 24 мають наук.ступ. канд. або док.наук. Всі викладачі активно беруть участь в підвищенні проф. майстерн., що підтверджується відповідними докум. (у більшості викладач. докум. розміщено на персон.сторінці на сайті кафедри або надані на запит ЕГ). На запит ЕГ було надано сертифікати про володіння іноз.мовою на рівні В1/В2 по 4 викладачам, які залучені до реалізації ОП (ЛитвиненкоА.О., ЗаславськаК.А., ТимошенкоК.В., ЧупираО.М.), та на персон. сторінці викладача КозубВ.О. було розміщено відповідний док., що складає 17%, що не є достатнім показником. НПП випуск.кафедри за ОП: Гарант ОП Литвиненко А.О.-к.е.н., має досвід практ.діяльності в сфері оціночної діяльності, публікації, участь в міжн.проектах, підвищення кваліф.за фахом, має 10 пунктів ліценз.умов; група забезпечення-Салун М.М., д.е.н., професор, дослідник і координатор ряду міжн.наук. і наук.-освіт.проектів, членкиня редакц. колегії наук.журналу Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi та координ-ї ради з питань розвитку підприємництва при Харківському міському голові, публікації, участь в міжн.проектах, підвищення кваліф.за фахом, має 7 пунктів ліценз.умов; Бутенко Д.С.-к.е.н., доц., публікації, підвищення кваліф.за фахом, має 7 пунктів ліценз.умов; Заславська К.В. - к.е.н., доц., публікації, міжн.стажув., підвищення кваліф.за фахом, має 7 пунктів ліценз.умов; Тимошенко К.В.-к.е.н., доц., публікації, міжн.стажув., підвищення кваліф.за фахом, має 6 пунктів ліценз.умов; Чупир О.М.-д.е.н., проф., публікації, членкиня редакц. колегії наук. видання «Вісник економіки транспорту та промисловості» та «Вісник будівництва», керівник наук.-дослід. роботи, підвищення кваліф.за фахом. До забезпечення навч. процесу залучені співробітники інш. кафедр ХНЕУ, ЕГ на підставі аналізу табл.2 відомостей самооцінювання ОП та на підставі інформ. зібраної ЕГ на сайті кафедр, бібліотеці, наукометр. профілях НПП в цілому підтверджує рівень акад. та (або) проф.кваліфік. НПП та відповідність освіт. компонентам ОП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. Процедура конкурсного добору викладачів регулюється чинними нормативно-правовими вимогами, зокрема вимогами та рекомендаціями НАЗЯВО, Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, Рекомендаціями МОН «Щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів)»(<http://surl.li/gedap>), Статутом Університету (<http://surl.li/brnlx>), Положенням про порядок конкурсного відбору науково-педагогічних працівників ХНЕУ ім.С.Кузнеця та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (<http://surl.li/aesqt>). Обов'язковою умовою проведення конкурсного добору НПП є Оголошення конкурсу щодо заміщення вакантних посад на сайті університету (<http://surl.li/aesqw>); до конкурсу на заміщення вакантної посади допускаються особи, які мають відповідну кваліфікацію, науковий ступінь, вчене звання; досвід науково-педагогічної діяльності; загальна кількість наукових праць; опубліковані навчально-методичні праці; права інтелектуальної власності; підвищення кваліфікації, стажування в Україні або за кордоном за останні 5 років. Список претендентів на вакантну посаду оприлюднюється на дошці оголошень. Не допускається немотивована відмова в допуску до участі у конкурсі. Кандидатура претендентів обговорюється на засіданні кафедри, кандидату можуть запропонувати прочитати пробну лекцію. Кафедра на підставі результатів відкритого або таємного голосування передає свої висновки щодо кандидатур Вченій раді факультету (посади стар.викладача, доцента), Вченій раді Університету (посада професора), де проводиться таємне голосування по кожній кандидатурі. Також, в

університеті проводиться рейтингове оцінювання НПП, відповідно до якого щорічно здійснюється комплексна багатокритеріальна оцінка науково-педагогічних досягнень викладача.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Університет і кафедра підприємництва і торгівлі активно залучають роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Залучення роботодавців і використання їх практичних навичок є вагомим підґрунтям формування відповідних компетентностей здобувачів ВО. Роботодавці залучаються, на всіх етапах створення та реалізації ОП, зокрема: 1) при започаткуванні ОП (пропозиції від представників КУ «Офис реформ Харкова», ТОВ Наукова виробнича-фірма «ЕСВО ЛТД», ДП «УкрНДІСпецсталь», АТ «ТАСКОМБАНК», АТ «Новий Стиль» стосувалися формулювання цілей та ПРН. Результатом було формулювання СК11 та ПРН21 в ОПП) 2) рецензуванні ОП (ТОВ Хиспр Груп) 3) реалізації ОП. Останній пункт реалізується в різних формах, зокрема: - проведення тренінгів, консультацій (Гуня С. – співвласник бренду чоловічого одягу GENTLEMEN; Місевра В. – спеціаліст з нерухомості, керівник Громадської організації «Спільнота небайдужих «Дія»; Лавренюк Ю. – власник виробництва VR-тренажерів); - проведення гостьових лекцій (2021р-Лимонченко А., засновник компанії «Культура Продажів», «Фабрика Дзвінків», «SalesControl» провів лекції «Прокачування продажів послуг в «холодну», на B2B та B2C ринках» <http://surl.li/rsepp>; 2023р- Кухар М., головний економіст Ukraine Economic Outlook, провів лекцію «Уроки військової економіки для України та макроекономічний прогноз на 2023-2030 pp» <http://surl.li/rseqx>; 2023р-Ролік В. головна експертка Управління зв'язків з громадськістю та фінансової обізнаності НБУ, практичний воркшоп «Мій фінансовий план»; 2023 р. Лінард Барт (ZHAW School of Management and Law, Швейцарія), вебінар про співпрацю акад. установ та студен стартапів в Швейцарії (Лабораторія кар'єри ХНЕУ) (<http://surl.li/rsesb>); 2024р-Харківський регіональний фонд підтримки підприємництва, за програмою «Школа малого бізнесу» проводить серію бізнес-семинарів для молодих підприємців (<http://surl.li/rsesr>). Роботодавці приймають на виробничу та переддипломну практику здобувачів ОП. На фокус-групі по відповідам представників роботодавців було зрозуміло, що роботодавці занурені в реалізацію освіт. процесу, розуміються в ряді аспектів освітньої діяльності, зокрема в сфері практичної підготовки здобувачів ОП. В Університеті функціонує відділ працевлаштування студентів та взаємодії з бізнес-структурами (<http://job.hneu.edu.ua/>). Відділ з 2012 року двічі на рік проводить ярмарку вакансій для студентів, Дні кар'єри, де представники роботодавців проводять тренінги, лекції та майстер класи.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

В Університеті функціонує відділ працевлаштування студентів та взаємодії з бізнес-структурами (<http://job.hneu.edu.ua/>). В межах своєї діяльності відділ щороку проводить Дні кар'єри, де проводяться онлайн-лекції, майстер-класи, тренінги від провідних компаній України. На рівні кафедр також відбувається активність в залученні до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Зокрема, 19.20.2024р. в рамках ОК Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами були запрошені представники YEP! Entrepreneurial University, де представники бізнес-інкубатора розповіли про програми від YEP! Entrepreneurial University; студентський конкурс стартапів; Erasmus for Young Entrepreneurs – як податись?; кейси випускників <http://surl.li/rsrus>. Відбулися наступні онлайн лекціями: 03.02.2023 - зі спікерами підприємницького клубу Young Business Club, зокрема Віталієм Місевра <http://surl.li/rsrwb>, 07.02.2023 - з Кухар М., головним економістом Ukraine Economic Outlook, тема «Уроки військової економіки для України та макроекономічний прогноз на 2023-2030 pp» <http://surl.li/rseqx>, 26.10.21- з генеральним директором, власником ІТ-компанії «ФЛУВІУС», Гресь Георгієм, де студенти дізнались про підприємницькі принципи, цінності з точки зору інвестора, про корисні додатки до використання у бізнесі та правила ведення бізнесу в Україні та на міжн. ринку <http://surl.li/rsrwr>, 12.10.2021 - з фінансистом, доктором політичних наук, засновником міжнародної інвестиційної компанії Saqs Investment, Амираном Азаладзе, де студенти дізнались про підприємництво, міжн. партнерство з країнами-партнерами у міжнародному бізнес-середовищі <http://surl.li/rsrxm>, 28.09.2021 - з експертом з прокачування продажів, засновником компанії «Культура Продаж» і колл-центру «Фабрика Дзвінків», управляючим партнером сервісу з контролю якості відділів продажів «SalesControl24», засновником освітнього Ютуб-каналу «Культура Продаж», автором проектів для Roistat, Microsoft, Університет «Синергія», «Моя справа» та мережі магазинів електроніки САСТУС – Антоном Лимоченко <http://surl.li/rssag>

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями. Згідно Положення про підвищення кваліфікації НПП <http://surl.li/pywzk> всі викладачі ХНЕУ мають підвищувати свою кваліфікацію в обсязі не менше 6 кредитів ЄКТС протягом 5 років. В Університеті функціонує відділ післядипломної освіти, метою діяльності якого є “збільшення та розширення можливостей для вдосконалення педаг. майстерності та професійного зростання науково-педагогічних працівників, працівників бізнес-середовища”. На сторінці відділу надається План-графік підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників ХНЕУ ім С.Кузнеця. Згідно Положення про підвищення кваліфікації НПП, відділ післядипл.освіти відповідає за якість та актуальність розроблених програм підвищення кваліфікації і Університеті.

Перелік стажувань та підвищення кваліфікації НПП ОП наведено в таблиці 2 відомостей самооцінювання, всі НПП ОП своєчасно проходять підвищення кваліфікації, ряд викладачів беруть участь в грантових проєктах та підвищують кваліфікацію за кордоном. Тимошенко К.В., Заславська К.А. - Polytechnic Institute of Beja, Португалія, 23-27 жовтня 2023р та ISMA University (м. Рига, Латвія) 7-11 серпня 2023р, Бринза Н.О. - Wildau-Kharkiv IT Bridge (WKITB) програми DAAD "Digital Ukraine: Ensuring Academic Success in Crisis" в 2022 та 2023 рр; в 2021 р. Дзеніс О.О. брав участь в Міжнар. програмі ЄС ЕРАЗМУС+, Модуль Жана Моне «Європейська інтеграція України в умовах Індустрії 4.0», Бринза О.О. в 2022р - "Розвиток мультимедійних технологій підтримки міжнародних мереж: європейський досвід (на прикладі готелів мережі HVD (Болгарія))", 2023р -Wildau-Kharkiv IT Bridge (WKITB) програми DAAD "Digital Ukraine: Ensuring Academic Success in Crisis"; Бріль М.С. – програма "European Experience of Development of Public Administration and Socio-economic Policy in the Context of Digitalisation" 24.11.2021-01.03.2022, Mykolas Romeris University, Вільнюс, Литва; Козуб В.О. - 2020р – Foreign Languages Institute of Warsaw Management University. НПП ОП регулярно публікують результати власних наук. досліджень як у вітчизняних, так і зарубіжних наук. виданнях. На кафедральному рівні функціонує система менторства, де більш досвідчені викладачі допомагають менш досвідченим у розвитку їхньої професійної і викладацької майстерності

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Система стимулювання розвитку викладацької майстерності в Університеті здійснюється як в матеріальній, так і в нематеріальній формі. Ця сфера регламентується Статутом Університету <http://surl.li/brnlx>, Колективним договором <http://surl.li/rhirm>, зокрема Положенням про преміювання науково-педагогічного, наукового, адміністративно-управлінського, навчально-допоміжного та обслуговуючого персоналу ХНЕУ ім. С. Кузнеця, що є додатком до Колективного договору Університету. В Положенні передбачається гнучка і всебічна система матеріального стимулювання НПП. Моральне заохочення передбачає відзнаку отриманих досягнень на засіданнях кафедри, Вченої ради факультетів та університету. На фокус-групі головний бухгалтер проінформувала більш детально про систему матеріального стимулювання в Університеті.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильною стороною ОП є високий професійний рівень НПП - 23 викладача з 24 мають наукові ступені доктора або кандидата наук, які мають відповідну професійну кваліфікацію (профільну освіту та науковий ступінь, вчене звання і рівень наукової активності НПП зі спеціальності). Університет проводить постійну, систематичну роботу в сфері підвищення кваліфікації викладачів, стимулювання вдосконалення їх викладацької майстерності. Позитивною практикою є активне залучення до реалізації ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців, що дає можливість надавати здобувачам унікальні практики в сфері підприємницької діяльності

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони та недоліки за цим критерієм ЕГ виявлено не було, проте ЕГ констатує відсутність взірцевих та інноваційних практик. На фокус-групах здобувачі виявили бажання та готовність до збільшення кількості дисциплін професійного спрямування для вивчення англійською мовою, тож ЕГ рекомендує розглянути потенціал підвищення рівня володіння іноземною мовою серед НПП на ОП до рівня B2 та можливість відповідного запровадження дисциплін або їх окремих модулів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" має високий ступінь узгодженості по підкритеріям 6.1-6.6. Університет характеризується наявністю чітких і прозорих процедур підбору НПП із високим рівнем професійної кваліфікації. Університет створює і надає можливості для професійного розвитку НПП як на університетському рівні, так і через співпрацю з вітчизняними і зарубіжними суб'єктами. В університеті проводиться рейтингування НПП та впроваджена система матеріальної та нематеріальної мотивації досконалості НПП та активізації їх наукової та професійної діяльності. На ОП запроваджена система залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до реалізації ОП, що дає можливість досягти визначених відповідною ОП цілей і ПРН. Робота Гаранта ОП характеризується якісною діяльністю в сфері координації Університету, розробників ОП зі

студентами та іншими стейкхолдерами. Зважаючи на відповідність нормативним вимогам, а також відсутність слабких сторін та недоліків, ЕГ вважає відповідність ОП за критерієм 6 на рівні В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ з'ясувала, що фінансові ресурси університету для реалізації ОП формуються з різних джерел, зокрема через спеціальний фонд, частина коштів якого витрачається на потреби студентського самоврядування. Під час зустрічі, було встановлено, що такі витрати становлять 0,5 % від коштів спеціального фонду. ЕГ під час огляду переконалася, що університет має сучасну матеріально-технічну базу та розвинуту інфраструктуру, включаючи аудиторний фонд, бібліотеку (<http://surl.li/aeuln>), репозитарій (<http://surl.li/aeulo>), ПНС (<http://surl.li/bhdzd>), лабораторії, студентське містечко та інші об'єкти, які сприяють якісному навчальному процесу. Під час огляду МТБ було продемонстровано аудиторії з мультимедійною технікою, що використовуються для лекційних та практичних занять. ЕГ проаналізувала навчально-методичне забезпечення ОП та виявила, що воно включає вільний доступ до розкладу занять, навчальних матеріалів та журналу оцінок передбачений через особисті кабінети учасників освітнього процесу в ПНС. Крім того, використання сучасних технологій, таких як корпоративний Zoom для організації онлайн-занять дозволяє ефективно реалізувати навчання дистанційно. Загалом, ЕГ робить висновок, що ХНЕУ ім. С. Кузнеця забезпечує учасників освітнього процесу необхідними ресурсами та рівнем забезпечення для ефективної реалізації освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ встановила, що доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів є безоплатним. Університет пропонує широкий спектр можливостей для самореалізації студентів поза освітнім процесом, включаючи різноманітні студентські об'єднання та клуби, такі як молодіжна організація, молодіжний центр, дебатний клуб, спортивний клуб, стартап-центр First Capital, FabLab, наукове товариство студентів, аспірантів та докторантів. Це дозволяє здобувачам активно включитися в життя університету та розвивати власні інтереси і навички в різних сферах (<https://www.hneu.edu.ua/molodizhna-organizatsiya/>). Всі види занять, що передбачені навчальними планами, повністю забезпечені необхідними навчальними площами, технічними засобами та лабораторним устаткуванням відповідно до вимог робочих навчальних програм. ЕГ підтвердила, що матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу відповідає сучасним вимогам, що сприяє якійсній реалізації освітніх програм. ЕГ проаналізувала механізми задоволення освітніх потреб здобувачів, включаючи проведення опитувань та системних зустрічей для виявлення потреб та інтересів студентів. Відділ забезпечення якості освіти щорічно проводить опитування здобувачів вищої освіти за затвердженим планом, результати яких використовуються для врахування раціональних потреб та інтересів студентів і усунення виявлених недоліків. (<https://bitly.ws/3dHnn>) На основі аналізу даних з опитувань за блоком «Академічна підтримка та освітнє середовище», ступінь задоволеності здобувачів склав 97,1% за 2023/2024 навчальний рік, що свідчить про високу ефективність реалізації освітніх програм та забезпечення відповідних умов для навчання, викладацької та наукової діяльності. (<https://bitly.ws/3dHnt>, <https://www.hneu.edu.ua/opytuvannya-studentiv>). Усі вищезазначені фактори свідчать про те, що ХНЕУ ім. С. Кузнеця відповідає сучасним стандартам надання доступу до інфраструктури та інформаційних ресурсів для успішної навчальної, викладацької та наукової діяльності в межах освітніх програм.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця активно працює над створенням умов для здійснення освітнього процесу в безпечних умовах, забезпечуючи наявність укриттів, оснащених електроенергією та інтернетом, що дозволить продовжувати навчання без потреби покидати приміщення. Зокрема більшість фокус груп під час проведення акредитації підключалися до зустрічей з укриття університету, на подвір'ї університету розташований потужний генератор. У контексті діючого в Україні воєнного стану, університет прийняв спеціальні регулятивні документи для регулювання поведінки учасників освітнього процесу, включаючи інструкції щодо дій під час повітряної тривоги та організацію освітнього процесу в умовах воєнного стану. Зокрема, Наказ «Про організацію освітнього процесу в ХНЕУ ім. С. Кузнеця під час воєнного стану на території України» (<http://surl.li/lyteg>), Пам'ятка алгоритму дій НПП під час освітнього процесу в ХНЕУ ім. С. Кузнеця під час сигналу «Повітряна тривога» (<http://surl.li/lyenf>). Також надаються безкоштовні консультації психолога та проводяться вебінари з метою психологічної підтримки студентів. ЕГ проаналізувала заходи, що вживаються університетом для профілактики захворювань, зокрема надання студентам доступу до медичних послуг та консультацій (медичний пункт (<https://bitly.ws/3dHo5>), що є підрозділом Харківської міської студентської лікарні (<http://studhosp.city.kharkov.ua>)). ХНЕУ ім. С. Кузнеця активно працює над забезпеченням безпечного та підтримуючого освітнього середовища здобувачів вищої освіти. Ці заходи, на думку ЗВО, є

ефективними та сприяють створенню оптимальних умов для навчання, наукової діяльності та соціального розвитку студентів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ переконалася, що ХНЕУ ім. С. Кузнеця має розвинену систему освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки. EG також зясувала, що основою інформаційного середовища підтримки освітнього процесу є портал навчальних ресурсів і інформаційної підтримки освітнього процесу - ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://pns.hneu.edu.ua/>), який розгорнуто на платформі Moodle. На цьому порталі розміщено робочі програми навчальних дисциплін (РПНД) та навчально-методичні матеріали, а також засоби контролю та оцінювання знань студентів з усіх освітніх компонентів. Доступ до корпоративної електронної пошти та інструментів для професійного спілкування та управління документами забезпечується через набір веб-сервісів Microsoft Office 365. Постійна індивідуальна консультативна робота зі студентами ведеться співробітниками деканату, кафедри, кураторами академічних груп, а також через Телеграм-канал факультету МЕП (https://t.me/mer_hneu). EG продемонстровано роботу навчально-методичного відділу (<http://www.teach.dep.ksue.edu.ua/>), відділу маркетингу та корпоративних комунікацій (<http://surl.li/lkgef>), відділу міжнародних зв'язків (<http://depint.hneu.edu.ua/>), відділу електронних засобів навчання (<http://surl.li/napse>) та відділу забезпечення якості освіти (<http://surl.li/fzuig>), яка всебічно підтримує здобувачів освіти. Соціальна підтримка здобувачів освіти забезпечується через соціальну інфраструктуру Університету, включаючи гуртожитки та первинну профспілкову організацію Університету, яка надає подарунки для дітей здобувачів та матеріальну допомогу (<http://www.ppo.hneu.edu.ua/>). EG виявила високу ступінь задоволеності студентів з комунікацією та підтримкою, що підтверджено результатами анонімного онлайн-опитування (<http://surl.li/aesax>), де освітнє середовище та академічна підтримка на ОП оцінені на 97,1%. На підставі проведеного аналізу, EG підтверджує наявність комплексної системи підтримки здобувачів освіти в університеті, яка включає ефективні механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки. Результати опитувань та оцінки студентів свідчать про високу ефективність існуючих механізмів підтримки та комунікації, а також підтверджують адекватність та достатність заходів, що вживаються університетом для задоволення потреб та інтересів студентської спільноти.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

EG проаналізувала розроблене Положення про організацію інклюзивного навчання, яке визначає основні принципи та підходи до навчання студентів з особливими потребами. (<https://cutt.ly/W8KPhGQ>). Цей документ містить вказівки щодо порядку супроводу таких осіб та забезпечує їх безперешкодний доступ до освітніх та інфраструктурних ресурсів університету. EG встановила, що університет забезпечує можливості для безперешкодного доступу в усі навчальні корпуси та гуртожитки, облаштовані пандусами та ліфтами, що дозволяє студентам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення вільно переміщатися по території університету. (<https://cutt.ly/F8KPeC1>). Освітній процес з початку повномасштабного вторгнення 2022 року здійснюється у дистанційній формі з використанням ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://pns.hneu.edu.ua/>). EG зясувала, що університет активно працює над покращенням умов для осіб з особливими потребами в рамках міжнародного проекту Erasmus+ AFID "Забезпечення академічної свободи та інклюзії через цифровізацію", який передбачає створення інклюзивного дистанційного освітнього хабу (<http://depint.hneu.edu.ua/afid-3/>). Гарант зазначила що, під час реалізації освітньої програми здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами не було, проте наголосила на забезпеченості всіх необхідних умов.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

EG зясувала, що політика врегулювання конфліктних ситуацій у ХНЕУ ім. С. Кузнеця ґрунтується на низці документів, зокрема на Положенні про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (<https://bitly.ws/3dH0m>), Положенні про політику запобігання, попередження та боротьби з сексуальними домаганнями і дискримінацією (<https://bitly.ws/3dHnY>), а також Положенні про запобігання та протидію булінгу (цькуванню) (<http://surl.li/bgsdb>). Ці документи спрямовані на створення безпечного та підтримуючого навчального середовища для всіх учасників освітнього процесу. В ХНЕУ ім. С. Кузнеця реалізується виховний план на 2023-2024 навчальний рік (<http://surl.li/lzcco>), який включає ініціативи проти корупції, зокрема за проектом «ЗВО: корупція – СТОП». EG проаналізувала застосування цих процедур та виявила, що під час реалізації освітньої програми випадків, які б потребували їх застосування, не було зафіксовано. Це свідчить про високу ефективність імплементації зазначених політик та процедур у практику університету. Органи студентського самоврядування долучаються до вирішення потенційних проблем, співпрацюючи з адміністрацією університету та соціально-психологічною службою, а також беруть участь у реалізації проектів та заходів національно-патріотичного, морального та громадсько-правового виховання (<https://bitly.ws/3dH0y>). EG переконалася у наявності в ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ефективної системи політик та процедур для врегулювання конфліктних ситуацій, яка не тільки забезпечує правові механізми захисту та підтримки учасників освітнього процесу, але й включає студентське самоврядування у процес їх вирішення.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Не виявлено

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони та недоліки за цим критерієм ЕГ виявлено не було, проте ЕГ констатує відсутність взірцевих та інноваційних практик.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Оцінка "В" за Критерієм 7 ґрунтується на комплексному підході ХНЕУ ім. С.Кузнеця до забезпечення необхідних фінансових та матеріально-технічних ресурсів для високоякісної реалізації освітнього процесу. Формування фінансових ресурсів з різноманітних джерел, включно зі спеціальним фондом для підтримки студентського самоврядування, свідчить про стабільну фінансову базу. Наявність сучасної матеріально-технічної бази та розвинutoї інфраструктури, зокрема аудиторного фонду, бібліотеки, репозитарію, науково-дослідних лабораторій та студентського містечка, забезпечує якісні умови для навчання, наукової роботи та всебічного розвитку здобувачів вищої освіти. Зусилля університету щодо забезпечення безпечних умов навчання, особливо в умовах воєнного стану, включно з обладнанням укриттів електроенергією та інтернетом, відображають високий рівень відповідальності та турботи про безпеку учасників освітнього процесу. Враховуючи ці фактори, встановлено, що в ХНЕУ ім. С. Кузнеця забезпечено всі необхідні умови для досягнення цілей освітніх програм та формування необхідних компетентностей здобувачами вищої освіти. Зважаючи на відповідність нормативним вимогам при відсутності взірцевих та інноваційних практик, а також слабких сторін та недоліків, ЕГ вважає відповідність ОП за критерієм 7 на рівні В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЕГ встановила, що процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП в ХНЕУ ім. С. Кузнеця регламентується рядом нормативних документів, зокрема Положенням про розроблення, затвердження, моніторинг, періодичний перегляд та оновлення освітніх програм (<http://surl.li/aesek>) та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<http://surl.li/bepsx>). ЕГ під час зустрічей переконалася, що для перегляду ОП використовуються онлайн опитування, фокус-групи, аналіз документів, аналіз ситуації, самооцінка робочою групою згідно з вимогами щодо структури та змісту ОП. Перегляд ОП здійснюється щорічно, після завершення ОП здобувачами вищої освіти, а також у разі зміни законодавчої та нормативної бази. ЕГ на основі аналізу визначила, що у 2021 році стейкхолдери внесли пропозиції щодо формулювання фокусу та мети освітньої програми, а також до формулювання додаткових програмних результатів навчання (ПР21), які здобувачі освіти отримують під час засвоєння додаткових спеціальних компетентностей (СК11). Це призвело до оновлення переліку обов'язкових освітніх компонентів у циклі загальної підготовки, зокрема, предмету «Всесвітня історія» було замінено на «Історія підприємницької діяльності». У циклі професійної підготовки також були внесені зміни: предмет «Економіка для бізнесу» (6 ЄКТС) було замінено на «Економіка суб'єктів підприємницької діяльності» (5 ЄКТС), а «Світова економіка та МЕВ» на «Економіка соціально-трудова відносин». У 2022 та 2023 роках стейкхолдери подали пропозиції щодо уточнення структурно-логічної схеми освітньої програми. У січні 2022 року, з метою врахування нової назви 076 спеціальності, був оновлений перелік вибіркового освітніх компонентів робочою групою. Наприклад, предмет «Операційний менеджмент» був замінений на «Електронна торгівля». Щодо викликів, ЕГ проаналізувала, що ЗВО стикається з викликами у процесі запровадження цих процедур, зокрема у необхідності вчасного оновлення ОП з урахуванням змін у суспільстві та ринку праці, а також забезпеченням згоди між усіма зацікавленими сторонами у внесенні змін до програм.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ зясувала, що пропозиції здобувачів вищої освіти приймаються через щорічні громадські обговорення (<https://bitly.ws/3dHq9>), опитування (<https://bitly.ws/3dHr3>), а також через спілкування з кураторами академічних груп. ЕГ підтвердила, що процес опитувань проводиться з використанням електронних систем. Результати опитувань ретельно аналізуються з метою виявлення та врахування потреб здобувачів у процесі розробки та оновлення ОП. На основі аналізу результатів опитувань ухвалюються конкретні рішення щодо удосконалення ОП та навчального процесу. (<http://surl.li/pavvl>) Здобувачі мають можливість вносити свої пропозиції стосовно змісту освітньої програми через участь у різних ініціативах, таких як щорічні громадські обговорення, опитування про задоволеність якістю освіти та освітніми послугами, а також через спілкування з кураторами академічних груп. Наприклад, на сайті університету діє зворотній зв'язок з адміністрацією університету через відкриту лінію "Зробимо освіту краще разом", де можна залишити коментар про якість освіти або запитання до адміністрації. (<http://surl.li/aeuui>) Відповідно до п. 2.3 Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://cutt.ly/K8oSgIv>) та Положення про студентське самоврядування ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://cutt.ly/b8oSDsk>), представників студентського самоврядування залучають до розроблення та оновлення ОП. Студентське самоврядування залучається до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення якості шляхом включення здобувачів вищої освіти або випускників до складу робочої групи освітніх програм. Долученням до щорічних Громадських обговорень проєктів освітніх програм. Представники органів студентського самоврядування (Молодіжна організація, Наукове студентське товариство, Первинна профспілкова організація студентів та аспірантів) делегують своїх членів до Вченої ради ХНЕУ ім. С. Кузнеця (студенти та аспіранти складають не менше 10%). В якості членів Вченої ради Університету здобувачі приймають участь в обговоренні та ухваленні ОП, навчальних планів, робочих навчальних планів, графіків навчального процесу. (<http://surl.li/rtugq>) ЕГ у ході інтерв'ювання здобувачів та представників студентського самоврядування пересвідчилась у тому що здобувачі залучені до процесу перегляду освітньої програми.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЕГ встановила, що університет активно співпрацює з роботодавцями через різноманітні форми взаємодії, що включають участь у відкритому обговоренні ОП на сайті університету, опитування для уточнення результатів навчання та перегляду структурно-логічної схеми ОП. ЕГ зясувала, що вибір таких партнерів обґрунтований їх активною зацікавленістю у забезпеченні якості підготовки здобувачів вищої освіти та їхньою активною позицією як стейкхолдерів ОП. Згідно з аналізом ЕГ, кафедра активно взаємодіє з різними бізнес-представниками, такими як Харківського регіонального фонду підтримки підприємництва, LC Waikiki, ТОВ «ССМ ЗАВОД», КП «Центральний парк», Управління з питань підприємництва та регуляторної політики Департаменту адміністративних послуг та споживчого ринку Харківської міської ради, ФОП Маткобожик Сергій Володимирович. ЕГ під час інтерв'ювання зясувала, що роботодавці залучаються до атестації здобувачів вищої освіти, головуючи на засіданні екзаменаційної комісії, та беруть участь у керівництві виробничою та переддипломною практики. Крім того, ЕГ встановила, що типові траєкторії працевлаштування випускників програми розглядаються під час перегляду ОП. Аналізуючи місця працевлаштування колишніх здобувачів та їхній кар'єрний ріст, університет враховує актуальні вимоги ринку до навичок та умінь випускників при розробці та перегляді ОП. ЕГ зазначає, що представники роботодавців засвідчили факт ознайомлення та погодження наявної ОП, крім того були надані рецензії на ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ЕГ зясувала, що процедура збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників здійснюється через співпрацю відділу працевлаштування студентів та взаємодії з бізнес-структурами, деканатом факультету міжнародної економіки та підприємництва, а також гарантом ОП у співпраці з випусковою кафедрою. ЕГ проаналізувала типові траєкторії працевлаштування випускників, серед яких є випускники, які розпочали власну справу або стали співзасновниками підприємств у різних сферах діяльності. ЕГ підтвердила, що ця інформація має значний вплив на процеси перегляду та оновлення ОП, адже дозволяє адаптувати навчальний зміст до реальних потреб ринку та забезпечити випускникам необхідні компетенції для успішної кар'єри. Зокрема, випускники спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» з різних років показали успішні приклади працевлаштування та розвитку кар'єри: 2020 року, Мисик Володимир Володимирович, розпочав свою кар'єру як співзасновник ТОВ «БРЕНД РУМІО»; 2021 року, Кожемяка Віталій Геннадійович, розпочав свою діяльність на посаді директора власного ФОП; 2022 року, Баранов Єгор Олександрович, ФОП, регіональний дистриб'ютор компанії «Хоши», Панченко Єгор Олегович, ФОП у сфері торгівлі деталями та приладами для автотранспортних засобів; 2023 року, Золочевська Анна, ФОП у сфері надання послуг digital-маркетингу. Ці приклади працевлаштування відображають різноманітність траєкторій кар'єрного розвитку випускників та їх здатність успішно застосовувати набуті під час навчання знання та компетенції у реальному секторі економіки. ЕГ підтвердила, що інформація про кар'єрний шлях

випускників активно використовується у процесі перегляду та оновлення ОП, забезпечуючи актуалізацію навчальних програм з урахуванням реальних потреб ринку праці.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ встановила, що за період реалізації ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» скарги щодо освітньої діяльності не надходили. Втім, система забезпечення якості ОП постійно враховує рекомендації галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (<https://www.hneu.edu.ua/realizatsiya-rekomendatsij-na/>). ЕГ зясувала, що залученість учасників академічної спільноти до процедур внутрішнього забезпечення якості включає щорічні онлайн-опитування (<https://cutt.ly/S4TSqwJ>), участь у громадських обговореннях ОП (<https://cutt.ly/n5tKzMI>), а також розширені засідання робочих груп для обговорення актуальних проблем та вдосконалення освітніх програм. Роботодавці залучаються до процесу збирання і врахування пропозицій через обговорення ОП на сайті університету, опитування щодо якості підготовки здобувачів, та участі в атестації випускників. Відгуки роботодавців використовуються для адаптації ОП до потреб ринку праці. ЕГ виявила, що типові траєкторії працевлаштування випускників включають заснування власного бізнесу, роботу в сфері digital-маркетингу, дистрибуції, та інші напрямки, що відображає гнучкість та адаптивність навчальної програми. ЕГ підтвердила, що ХНЕУ ім. С. Кузнеця активно реагує на зміни та потреби ринку праці, вносячи зміни до ОП та адаптуючи їх з метою підвищення якості освіти та забезпечення випускників компетенціями, необхідними для успішного працевлаштування. Система внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті є гнучкою та відкритою до змін, що дозволяє ефективно адаптувати освітні програми до поточних та майбутніх вимог ринку.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП акредитується вперше. ЕГ зясувала, що зауваження та пропозиції, отримані від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, галузевих експертних рад, а також інших зацікавлених сторін під час попередніх акредитацій інших ОП, були проаналізовані та враховані у процесі перегляду та оновлення ОП. За результатами проведення процедур акредитації освітніх програм, робочою групою ХНЕУ ім. С. Кузнеця регулярно обговорюються рекомендації галузевих експертних груп, що свідчить про систематичний підхід до вдосконалення освітніх програм. Деталі про програми заходів з реалізації рекомендацій доступні на офіційному сайті університету (<https://www.hneu.edu.ua/realizatsiya-rekomendatsij-na/>). Відповідно за результатами акредитацій за сучасним стандартом інших ОП, в ХНЕУ враховуються пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу на загальному університетському рівні, які надані при акредитації інших ОП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Залученість учасників академічної спільноти до процедур внутрішнього забезпечення якості здійснюється шляхом проведення щорічних онлайн-опитувань НПП (<https://cutt.ly/S4TSqwJ>), участі у громадських обговореннях ОП (<https://cutt.ly/n5tKzMI>). Крім того, питання, що стосуються актуальних проблем та сучасних аспектів забезпечення якості освіти, обговорюються на розширених засіданнях робочих груп. Академічна спільнота ХНЕУ ім. С. Кузнеця бере участь в опитуваннях щодо задоволеності внутрішнім забезпеченням якості в ЗВО (<https://cutt.ly/S4TSqwJ>), залучається до процедур внутрішнього забезпечення якості при розробці, удосконаленні, а також під час реалізації ОП, шляхом прийняття участі у процедурах моніторингу та самооцінки результатів навчання здобувачів, розробки та реалізації заходів щодо їх покращення. Ефективність залучення учасників академічної спільноти здійснюється шляхом опитувань відділом забезпечення якості освіти. Так за результатами опитувань НПП (<http://surl.li/jzjfs>) задоволеність внутрішнім забезпеченням якості в університеті в 2022 році дорівнювала 95,2%. Питання внутрішнього забезпечення якості освіти обговорюються на засіданнях кафедри. Учасники академічної спільноти ознайомлюються з новими тенденціями забезпечення якості освіти. НПП постійно підвищують кваліфікацію відповідно до ОК, що викладають (<http://surl.li/qlxsc>). Процеси внутрішнього забезпечення якості освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця відбуваються в зоні відповідальності: Гарант ОП, випускова кафедра, відділ забезпечення якості освіти, навчально-методичний відділ, відділ «Лабораторія кар'єри ХНЕУ ім. С. Кузнеця», бібліотека, вчені ради факультету та вчена рада Університету. Розподіл відповідальності між структурними підрозділами щодо внутрішнього забезпечення якості освіти здійснюється на основі Положення Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://cutt.ly/I4TSelW>) та відповідних Положень про структурні підрозділи та відділи (<https://cutt.ly/C4TSrmp>). Інформація щодо розподілу функцій структурних підрозділів в системі внутрішнього забезпечення якості освіти і якості освітніх програм у ХНЕУ ім. (<http://surl.li/gyuik>). Отже, система забезпечення якості освіти в ХНЕУ ґрунтується на активній участі учасників академічної спільноти, ретельному аналізі та співпраці між різними підрозділами та стейкхолдерами для досягнення високої якості освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Позитивними практиками в контексті відповідності критерію 8 ЕГ вважає: 1) Формування систематичного, послідовного та прозорого механізму до моніторингу та вдосконалення ОП з урахуванням рекомендацій та активною участю всіх груп стейкхолдерів та зауважень і пропозицій, наданих під час попередніх акредитацій. процедур. Необхідне внутрішнє нормативно-правове забезпечення системи забезпечення якості вищої освіти сформоване чітко за напрямками діяльності, що полегшує для учасників освітнього процесу зручність доступу та ознайомлення. 2) Щорічна актуалізація ОП з урахуванням потреб ринку та виникаючих викликів у галузях надання освітніх послуг та дотичних сферах, що сприяє покращенню якості навчального процесу і забезпечує набуття здобувачами сучасних знань та необхідних і затребуваних на ринку праці компетентностей.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Не виявлено

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ виявила високий рівень дотримання ХНЕУ ім. С. Кузнеця визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. Встановлені процедури забезпечують якість та актуальність освітніх програм, відповідаючи сучасним вимогам та потребам студентів і ринку праці. Активна участь стейкхолдерів у цих процесах, систематичний перегляд і оновлення ОП на основі об'єктивних даних і зворотного зв'язку, а також відкритість до інновацій та вдосконалень є ключовими факторами, що підтверджують високий рівень відповідності критерію. Враховуючи зазначене вище, а також відсутність виявлених слабких сторін та недоліків, ЕГ вважає відповідність ОП за критерієм 8 на рівні В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ на основі аналізу встановила, що правила і процедури, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, чітко визначені і доступні для всіх зацікавлених сторін. Статут Університету (<https://cutt.ly/Qw22hq0V>) установлює загальні принципи та норми, що стосуються прав та обов'язків усіх учасників. Крім того, Правила внутрішнього трудового розпорядку для працівників (<https://cutt.ly/qw22hthZ>) та Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/aesal>) детально розглядають права та обов'язки фахівців та студентів. Крім того, система забезпечення якості освіти в Університеті включає Положення про порядок оцінювання результатів навчання (<http://surl.li/lewxe>) та Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність (<https://cutt.ly/Ww22hx1j>), що також визначають права та обов'язки учасників освітнього процесу. Крім того, Кодекс професійної етики (<https://www.hneu.edu.ua/kodeks/>) встановлює стандарти поведінки для всіх членів університетської спільноти. Зокрема, адреса веб-сторінки (<https://cutt.ly/Ww22hnP1>) надає можливість зацікавленим сторонам взяти участь у громадських обговореннях освітніх програм, що дозволяє активно впливати на процес формування та удосконалення навчальних програм. Це сприяє зрозумілості та доступності процедур регулювання прав та обов'язків учасників освітнього процесу. ЕГ відмічає наявність в ЗВО позитивної практики чіткого та лаконічного групування на офіційному сайті (<https://www.hneu.edu.ua/dokumenty-universytetu/>) за відповідними тематичними розділами документів, які регламентують права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, що суттєво спрощує та прискорює можливості їх пошуку представниками як внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Експертна група (ЕГ) встановила, що заклад вищої освіти публікує проекту освітньої програми або змін до неї на своєму офіційному веб-сайті ОП для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»: <https://www.hneu.edu.ua/gromadske-obgovorennya-osvitnih-program/> Під час зустрічі зі стейкхолдерами експертна група пересвідчилася що роботодавці знають про можливість внесення пропозицій та зауважень стосовно ОП, приймають активну участь в її обговоренні. Стейкхолдери цілком задоволені ОП та наразі не мають зауважень та пропозицій щодо її вдосконалення.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ встановила, що заклад вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця відповідно до вимог оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті всю необхідну інформацію щодо освітньої програми та її змін. Зокрема, інформація щодо освітньої програми та змін до неї міститься на офіційному веб-сайті за посиланням <https://www.hneu.edu.ua/gromadske-obgovorennya-osvitnih-program/>. Крім того, для оперативного реагування на діяльність системи забезпечення якості освіти в університеті була створена Відкрита лінія «Зробимо освіту краще разом!», доступ до якої забезпечений за посиланням <https://cutt.ly/ew22hA7R>. Це дозволяє стейкхолдерам залишити свої питання, зауваження, пропозиції або побажання щодо забезпечення якості освіти. Університет також надає доступ до повної інформації про освітню програму на офіційному веб-сайті, зокрема, на сторінці представлена освітня програма на 2023-2024 рік навчання за посиланням <http://surl.li/ercap>. Крім того, на цій же сторінці можна знайти освітні програми минулих років. За посиланням <https://cutt.ly/sw22hFPi>, представлені силабуси освітніх компонентів. Також на сайті кафедри доступна вся інформація щодо навчання за даною освітньою програмою за посиланням <https://ptt.hneu.edu.ua/>. Отже, за наявною інформацією, заклад вищої освіти забезпечує своєчасне оприлюднення точної та достовірної інформації про освітню програму, її компоненти та зміни, що сприяє інформуванню відповідних зацікавлених сторін та суспільства.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЕГ відмічає наявність в ЗВО позитивної практики чіткого та лаконічного групування на офіційному сайті (<https://www.hneu.edu.ua/dokumenty-universytetu/>) за відповідними тематичними розділами документів, які регламентують права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, що суттєво спрощує та прискорює можливості їх пошуку представниками як внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ відмічає повну відповідність діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця нормативним та необхідним вимогам Критерію 9. Університет послідовно дотримується визначених правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, забезпечуючи їх чіткість, зрозумілість та доступність. Активне залучення стейкхолдерів та своєчасне інформування про зміни в освітніх програмах сприяють прозорості та відкритості університетської діяльності. Враховуючи зазначене вище, а також відсутність виявлених слабких сторін та недоліків, ЕГ вважає відповідність ОП за критерієм 9 на рівні В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Іванова Наталія Володимирівна

Члени експертної групи

Вострякова Валентина Юріївна

Михайлова Кристина Валеріївна